

Халқ сўзи

Ўзбекистон —
келажаги
буюк
давлат

2022 йил — ИНСОН ҚАДРИНИ УЛУҒЛАШ ВА ФАОЛ МАҲАЛЛА ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2022 йил 21 июнь, № 128 (8190)

Сешанба

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодни телефонингиз орқали сканер қилинг.

БЕТАКРОР ЮРТИМИЗДА БАРҚАРОР ЖАМИЯТНИ ВА БАРДАВОМ ТАРАҚҚИЁТНИ ТАЪМИНЛАШ — БАРЧАМИЗНИНГ БОШ МАҚСАДИМИЗ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 20 июнь куни Конституциявий комиссия аъзолари билан учрашди.

Мамлакатимиз Конституцияси мустақиллик йилларида эришилган барча ютуқларнинг мустаҳкам ҳуқуқий пойдевори бўлиб келмоқда. Шу билан бирга ҳаёт ҳам, халқимизнинг дунёқараши ҳам ўзгармоқда.

Сўнги йилларда фуқаролар томонидан Конституциямизни такомиллаштириш бўйича кўплаб фикрлар билдириб келинаётган эди. Шуни инобатга олиб, жорий йил 20 май куни Олий Мажлис палаталари Кенгашлари томонидан Конституциявий комиссия тузилди. Утган бир ой давомида мазкур комиссияга халқимиздан 48 минг 492 та тақлиф келиб тушди.

Учрашувда давлатимиз раҳбари аҳолининг бундай фаоллигини, мамлакатимиз келажагига дахлдорлик ҳиссини юксак баҳолаб, конституциявий ислохотлар юзасидан ўз фикрларини билдирди.

— Янгиланган Конституция мамлакатимизнинг узоқ муддатли тараққиёт стратегиялари, умуман, юртимиз ва халқимизнинг эртанги фаровон ҳаёти учун мустаҳкам ҳуқуқий асос ҳамда ишончли кафолат яратиши лозим. Бир сўз билан айтганда, “Инсон қадрини унун” ғоясини ҳамда ҳозирги ислохотларимизнинг бош тамойили бўлган “Инсон — жамият — давлат” деган ёндашувни Конституциямизнинг мазмунига чуқур сингдириб, амалий ҳаётимизда бош қадратга айлантиришимиз зарур. Яъни инсоннинг кадр-қиммати, шаъни ва гурури бундан буён барча соҳаларда биринчи ўринда туриши керак, — деди Шавкат Мирзиёев.

Президентимиз ўз маърузасида тўртта устувор йўналишга эътибор қаратиб, уларнинг ҳар бири бўйича тақлифларини айтди.

Инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, кадр-қиммати, дахлсиз ҳуқуқлари ва манфаатлари масаласи биринчи йўналиш сифатида кўрсатиб ўтилди.

— Инсон қадрини юксалтириш ҳақиқатда давлат ҳокимияти органларининг конституциявий бурчи ва устувор вазифаси бўлмоғи шарт. Янгиланган Конституциямизда ушбу тамойиллар аниқ ифода этилиши, ўзининг муқамал ҳуқуқий ечимини топиши зарур, — деди Президент.

Яшаш ҳуқуқи ҳар бир инсоннинг узвий ҳуқуқи экани таъкидлаб, Конституцияга “Ўзбекистонда ўлим жазоси тақиқланади”, деган нормани киритиш тақлифи билдирилди.

Шахснинг судланганлиги ва ундан келиб чиқадиغان ҳуқуқий оқибатлар унинг қариндошлари ҳуқуқларини чеклашга асос бўлиши мумкин эмаслигини қатъий ёзиб қўйиш зарурлиги айтилди.

Шунингдек, озодликдан маҳрум этилган шахсларга нисбатан инсоний муносабатни таъминлаш бўйича конституциявий асосларни мустаҳкамлаш масалаларига тўхталиб ўтилди.

(Давоми 5-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президенти Матбуот хизмати сурати.

КОНСТИТУЦИЯВИЙ ИСЛОХОТЛАРИМИЗНИНГ БОШ МАҚСАДИ — ИНСОН ҚАДРИ, ХАЛҚ МАНФААТИНИ АМАЛДА ТАЪМИНЛАШДИР

ЎЗБЕКISTОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ КОНСТИТУЦИЯВИЙ КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВДАГИ НУТҚИ

Ассалому алайкум, ҳурматли комиссия аъзолари ва йиғилиш иштирокчилари!

Аввало, бугун халқимиз учун жуда муҳим сиёсий ислохотлар даврида сизлар билан кўришиб турганимдан мамнунман.

Қисқа вақт мобайнида Конституциявий комиссия томонидан Асосий Қонунимизни такомиллаштириш бўйича кенг қамровли ишлар амалга оширилди.

Бугун сизлар билан шу борада атрофича фикр-мулоҳаза алмашиш, устувор йўналишлар бўйича мулоқот қилиш учун йиғилиб турибмиз.

Конституциявий комиссиянинг иши, ҳеч шубҳасиз, биз олиб бораётган демократик ислохотларнинг ҳуқуқий заминини янада кучайтиришга хизмат қилади.

Мен бу жараёнларни бевосита кузатиб, бир нарсага қувондим. Бошланаётган янги даврдаги ўзгаришларга фуқароларимиз бефарқ бўлмасдан, ўзлари ташаббускор бўлиб, кўплаб тақлифлар бермоқда ва ислохотларимизни фаол кўллаб-қувватламоқда. Улардан келиб тушган ҳеч бир тақлифни эътиборсиз қолдирмасдан, Асосий Қонунимизни такомиллаштириш жараёнида албатта инобатга олишимиз зарур.

Бош мақсадимиз — ҳар бир юртдошимиз ушбу ҳужжатни менинг Конституциям деб фахрланадиган муқамал даражага олиб чиқишидир.

Энди, руҳсатингиз билан, бу борадаги баъзи фикрларимни баён этсам. Сўнгра ушбу муҳим масалалар бўйича батафсил фикр ал-

машасак, ўйлайманки, мақсадга мувофиқ бўлади.

Азиз дўстлар! Биз Конституцияни такомиллаштириш бўйича янги, ғоят масъулиятли босқичга қадам кўймоқдамиз.

Бугунги кун ҳолатига кўра, Комиссияга фуқароларимиздан 48 минг 492 та тақлиф келиб тушгани ҳам конституциявий ислохотлар объект эҳтиёт зарурат сифатида кун тартибига чиқаётганини аққол намоеён этмоқда.

Конституциявий комиссия томонидан тайёрланган тақлифлар чуқур муҳокамадан ўтказилди ва ҳозирда Қонунчилик палатасига киритилиш босқичида. Энди қонун, регламент асосида муҳокамалардан ўтказилди.

Фурсатдан фойдаланиб, бу борадаги энг муҳим жиҳатларга эътиборингизни қаратмоқчиман.

Авваломбор, биз бир саволга аниқ жавоб топишимиз керак. Нима учун айнан бугун конституциявий ислохотлар ўтказиш зарурати туғилмоқда? Айрим юртдошларимиз, ҳатто баъзи олимларимиз ҳам Конституциямиз замонавий демократик талабларга жавоб беради-ку, унга ўзгартириш киритишга эҳтиёж борми, деган саволни ўртага қўймоқда.

Тўғри, Конституциямиз хорижий илғор тажриба ҳамда халқаро стандарт ва талабларга ҳар томонлама мос келади. Бунга ҳеч қандай шубҳа йўқ.

Мен 1992 йили амалдаги Асосий Қонунимизни қабул қилишда иштирок этган комиссия аъзоси сифатида ҳажми 42 фоизга, жорий йил январь — май ойларида 49 фоизга ўсди.

Утган йили Озарбайжон ҳудудида юртимиз автомобилларини йиғиш бўйича ишлаб чиқариш майдончаси ишга туширилди. Ипакчилик, аграр мажмуа, қурилиш материаллари sanoati, нефть-газ, фармацевтика ва озиқ-овқат тармоқларида янги кооперация лойиҳалари амалга оширилмоқда ва ишлаб чиқилмоқда.

Мамлакатларимизда икки томонлама маданий тадбирлар, илмий анжуманлар, тақдиротлар ва ижодий учрашувлар мунтазам ўтказиб келинмоқда.

Мамлакатларимизда икки томонлама маданий тадбирлар, илмий анжуманлар, тақдиротлар ва ижодий учрашувлар мунтазам ўтказиб келинмоқда.

Утган йили Озарбайжон ҳудудида юртимиз автомобилларини йиғиш бўйича ишлаб чиқариш майдончаси ишга туширилди. Ипакчилик, аграр мажмуа, қурилиш материаллари sanoati, нефть-газ, фармацевтика ва озиқ-овқат тармоқларида янги кооперация лойиҳалари амалга оширилмоқда ва ишлаб чиқилмоқда.

Мамлакатларимизда икки томонлама маданий тадбирлар, илмий анжуманлар, тақдиротлар ва ижодий учрашувлар мунтазам ўтказиб келинмоқда.

Утган йили Озарбайжон ҳудудида юртимиз автомобилларини йиғиш бўйича ишлаб чиқариш майдончаси ишга туширилди. Ипакчилик, аграр мажмуа, қурилиш материаллари sanoati, нефть-газ, фармацевтика ва озиқ-овқат тармоқларида янги кооперация лойиҳалари амалга оширилмоқда ва ишлаб чиқилмоқда.

Мамлакатларимизда икки томонлама маданий тадбирлар, илмий анжуманлар, тақдиротлар ва ижодий учрашувлар мунтазам ўтказиб келинмоқда.

Мамлакатимиз Конституцияси мустақиллик йилларида эришилган барча ютуқларнинг мустаҳкам ҳуқуқий пойдевори бўлиб келмоқда. Шу билан бирга ҳаёт ҳам, халқимизнинг дунёқараши ҳам ўзгармоқда.

Сўнги йилларда фуқаролар томонидан Конституциямизни такомиллаштириш бўйича кўплаб фикрлар билдириб келинаётган эди. Шуни инобатга олиб, жорий йил 20 май куни Олий Мажлис палаталари Кенгашлари томонидан Конституциявий комиссия тузилди. Утган бир ой давомида мазкур комиссияга халқимиздан 48 минг 492 та тақлиф келиб тушди.

Учрашувда давлатимиз раҳбари аҳолининг бундай фаоллигини, мамлакатимиз келажагига дахлдорлик ҳиссини юксак баҳолаб, конституциявий ислохотлар юзасидан ўз фикрларини билдирди.

— Янгиланган Конституция мамлакатимизнинг узоқ муддатли тараққиёт стратегиялари, умуман, юртимиз ва халқимизнинг эртанги фаровон ҳаёти учун мустаҳкам ҳуқуқий асос ҳамда ишончли кафолат яратиши лозим. Бир сўз билан айтганда, “Инсон қадрини унун” ғоясини ҳамда ҳозирги ислохотларимизнинг бош тамойили бўлган “Инсон — жамият — давлат” деган ёндашувни Конституциямизнинг мазмунига чуқур сингдириб, амалий ҳаётимизда бош қадратга айлантиришимиз зарур. Яъни инсоннинг кадр-қиммати, шаъни ва гурури бундан буён барча соҳаларда биринчи ўринда туриши керак, — деди Шавкат Мирзиёев.

Олти йил олдинги халқимиз билан бугунги юртдошларимизнинг дунёқараши ўртасида катта фарқ бор.

Биз Конституциямизда муҳрлаб қўйилган ҳуқуқий демократик давлат ва адолатли фуқаролик жамиятини қуриш ғоясига содиқ қолган ҳолда, кенг кўламли ишларни амалга ошириш ва бу борада катта тажриба орттирдик.

Инсоният илмий-технологик даврга қадам қўйди. Жаҳонда кескин трансформация жараёнлари ва рақобат кучаймоқда. Эртанги кунини ўйлаган халқлар ва давлатлар ўз келажаги ҳақида бугун ҳар қачонгидан ҳам жиддий бош қотирмоқда.

(Давоми 2, 3-бетларда).

ОЗАРБАЙЖОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ЎЗБЕКISTОН РЕСПУБЛИКАСИГА ДАВЛАТ ТАШРИФИГА ДОИР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг тақлифига биноан Озарбайжон Республикаси Президенти Илҳом Алиев жорий йил 21-22 июнь кунлари давлат ташрифи билан мамлакатимизда бўлади.

Саммит кун тартибидан Ўзбекистон — Озарбайжон стратегик шериклик муносабатларини янада мустаҳкамлаш ва кўп қиррали ҳамкорликни кенгайтириш масалалари ўрин олган.

Икки мамлакат етакчилари ўзаро савдо ҳажминини ошириш, тадбиркорлар ва ҳудудлар даражасида кооперация алоқаларини кучайтириш, иқтисодиётнинг турли тармоқларида қўшма инвестиция лойиҳаларини илгари суртиш, транспорт-транзит соҳасидаги им-

кониятлардан самарали фойдаланиш, фаол маданий-гуманитар алмашинувларни давом эттиришга алоҳида эътибор қаратадилар.

Бундан ташқари, давлат раҳбарлари халқаро ва минтақавий вазият юзасидан фикр алмашадилар, кўп томонлама тузилмалар доирасида фаол мулоқотни ривожлантириш ва ўзаро кўллаб-қувватлаш масалаларини муҳокама қиладилар.

Олий даражадаги музокаралар яку-

нида sanoat, transport, қишлоқ ҳўжалиги, энергетика, илм-фан ва инновациялар, туризм ва бошқа йўналишларда амалий ҳамкорликни мустаҳкамлашга қаратилган икки томонлама ҳужжатларнинг салмоқли тўпламини имзолаш кўзда тутилган.

Таъкидлаш жоизки, ташир аарафасида Тошкент шаҳрида Ўзбекистон ва Озарбайжоннинг етакчи компания ва корхоналари иштирокида ишбилармонлик тадбирлари ўтмоқда.

Кейинги йилларда икки томонлама савдо кўрсаткичлари ўсиб, қўшма корхоналар сони сезиларли даражада кўпайди. 2021 йилда товар айирбош-

лаш ҳажми 42 фоизга, жорий йил январь — май ойларида 49 фоизга ўсди.

Утган йили Озарбайжон ҳудудида юртимиз автомобилларини йиғиш бўйича ишлаб чиқариш майдончаси ишга туширилди. Ипакчилик, аграр мажмуа, қурилиш материаллари sanoati, нефть-газ, фармацевтика ва озиқ-овқат тармоқларида янги кооперация лойиҳалари амалга оширилмоқда ва ишлаб чиқилмоқда.

Мамлакатларимизда икки томонлама маданий тадбирлар, илмий анжуманлар, тақдиротлар ва ижодий учрашувлар мунтазам ўтказиб келинмоқда.

Ў.А.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Қ А Р О Р И

ДЗЮДО СПОРТ ТУРИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 14 февралдаги “Ўзбекистон спортчиларининг наватдаги ёғи ва қишки Олимпия ва Паралимпия ўйинларида муваффақиятли иштирок этиши учун тайёргарлик ишларини жаддалаштириш тўғрисида”ги ПҚ-127-сон қарори ижросини таъминлаш, шунингдек, аҳоли ўртасида дзюдонинг олимпия спорт тури сифатида оммавийлигини ошириш, ёшлар орасида иқтидорли спортчиларни саралаб олиш тизимини такомиллаштириш, миллий терма жамоаларимизнинг нуфузли спорт мусобақа-

ларида юқори натижаларга эришишини таъминлаш мақсадида:

1. Қуйидагилар дзюдо спорт турини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари этиб белгилансин: дзюдони аҳоли ўртасида оммавий спорт турларидан бирига айлантириш, иқтидорли спортчиларни аниқлаш, танлаш ва саралаш (селекция) ҳамда уларни профессионал спортчилар сифатида тайёрлашнинг янги тизимини йўлга қўйиш;

(Давоми 4-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Қ А Р О Р И

ҚЎЛ ЖАНГИ СПОРТ ТУРИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Қўл жанги спорт турини аҳоли, айниқса, ёшлар, Куролли Кучлар харбий хизматчилари ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг ходимлари ўртасида янада оммалаштириш, соҳа учун моддий-техник базани мустаҳкамлаш ҳамда малакали кадрлар, тренерлар ва ҳакамлар тайёрлашга

бўлган эътиборни янада кучайтириш мақсадида:

1. Қуйидагилар: қўл жанги бўйича 10 минг нафардан ортиқ ёшлар ва харбий хизматчилар (ҳодимлар) спорт машғулотлари билан мунтазам шуғулланиб келаётганлиги;

(Давоми 4-бетда).

ЎЗАРО ИШОНЧ ВА ЮКСАК ЭЪТИРОМГА АСОСЛАНГАН ҲАМКОРЛИК

Икки мустақил давлат 1995 йил октябрь ойида дипломатик муносабатлар ўрнатган. Олий даражадаги Ўзбекистон — Озарбайжон саммити мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорликнинг ривожланиш тарихида янги босқични очилиш қутулмоқда.

Ўзбек ва озар халқларининг ўзаро дўстлик алоқалари чуқур тарихий илдишларга эга бўлиб, кўп асрлик маданий ҳамда маънавий қадриятлар, анъаналар ва тарихнинг ўзаро уйғунлашуви таянади. Бугунги кунда ушбу азалий ҳамда яқин ришталар икки давлат ўртасида мустаҳкам ишонч ва юксак

ҳурматга асосланган ўзаро манфаатли ҳамда самарали ҳамкорликни ривожлантириш учун мустаҳкам пойдевор бўлмоқда.

Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев 2019 йил 14-15 октябрь кунлари Туркий тили давлатлар ҳамкорлик кенгашининг (ҳозир — Туркий давлатлар

ташкилоти) Боку шаҳрида бўлиб ўтган 7-саммитида иштирок этиш учун Озарбайжонга ташир буюрди.

Ташир чоғида давлатимиз раҳбари Озарбайжон Президенти Илҳом Алиев билан учрашди. Учрашувда икки мамлакат раҳбарлари ўзаро манфаатли ҳамкорликни кенгайтиришнинг долзарб масалаларини муҳокама қилдилар ва истиқболдаги устувор вазифалар белгилаб олинди.

5

КОНСТИТУЦИЯВИЙ ИСЛОХОТЛАРИМИЗНИНГ БОШ МАҚСАДИ — ИНСОН ҚАДРИ, ХАЛҚ МАНФААТИНИ АМАЛДА ТАЪМИНЛАШДИР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ КОНСТИТУЦИЯВИЙ КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВДАГИ НУТҚИ

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Шу ўринда табиий саволлар туғилади. Мана шундай ҳал қилувчи паллада ва келажакда давлатимизда, жамиятимизда инсоннинг ўрни ва қадри қандай? Қандай сиёсий-ҳуқуқий, иқтисодий-ижтимоий ва маънавий-гуманитар тамойиллар, қадрият ва манфаатлар биз учун устувор аҳамиятга эга бўлади?

Энг муҳими, конституциявий ислохотлар оддий аҳолига, халқимиз фаровонлигини таъминлаш, жамиятимиз ва давлатимиз тараққиётига нима беради?

Бу саволларнинг барчасига жавобни пухта ишланган ҳуқуқий нормалар орқали Конституциямизда акс эттириш — давр тақозосидир.

Маълумки, Асосий Қонуниimizнинг 12-моддасида ҳеч қайси мафкура давлат мафкуриси сифатида ўрнатилиши мумкин эмаслиги қайд этилган. Бу — ўта муҳим ва жуда тўғри белгиланган конституциявий қоидадир. Чунки ҳар қандай сиёсий партиянинг мафкуриси, у қанчалик обрўли ва таъсири партия бўлмасин, фақат муайян ижтимоий гуруҳ манфаатларини ифода этади.

Чинакам халқ мафкурасини, миллатнинг энг муқаддас орзу-интилишларини фақат унинг Бош ҳужжати — Конституциясида тўлиқ ифода этиш мумкин.

Янгиланган Конституция мамлакатимизнинг узоқ муддатли тараққиёт стратегиялари, умуман, юртимиз ва халқимизнинг эртанги фаровон ҳаёти учун мустақкам ҳуқуқий асос ҳамда ишончли қафоллат яратиши лозим.

Бир сўз билан айтганда, “Инсон қадри учун” ғоясини ҳамда ҳозирги ислохотларимизнинг бош тамойили бўлган “Инсон — жамият — давлат” деган ёндашувни Конституциянинг мазмун-моҳиятига чуқур сингдириб, амалий ҳаётимизда бош қадриятга айланттиришимиз зарур. Яъни инсоннинг қадриятини, шаъни ва гурури бундан буён барча соҳаларда биринчи ўринда туриши керак.

Ана шундай талаблардан келиб чиқиб, қуйидаги устувор йўналишларга эътиборингизни қаратмоқчиман.

Биринчи йўналиш — инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, қадриятлари, дахлсиз ҳуқуқлари ва манфаатлари масаласи.

Амалга оширилаётган барча ислохотларимиз марказида инсон қадрини улуғлашга қаратилган эзгу ғоя муҳассас. Чунки бизнинг муқаддас динимизда ҳам, буюк алломаларимиз бой илмий ва маънавий меросида ҳам, инсон — ҳаёт гавҳари, тенгсиз мўъжиза сифатида улуғланади.

Муқаддас Қуръони каримда Аллоҳ инсонни барча махжудотлар ичидан энг азиз ва муқаррам қилиб яратгани таъкидланган.

Улуғ бобомиз Мир Алишер Навоий ҳам инсонни қийнаётган муаммолар тўғри ҳал этилиб, унинг қадри жойига қўйилса, албатта эл шод, мамлакат обод бўлади, деб ёзганлар.

Дарҳақиқат, инсон муносиб шариоатда таълим-тарбия олиб, фаровон ҳаёт кечирган тақдирдагина, жамият ва давлат уйғунлиқда барқарор ривожланади. Шунинг учун ҳам, бугунги кунда ҳажон миқёсида инсон ҳуқуқи ва эркинликларига, ушбу тушунчалар билан боғлиқ рейтинг ва стандартларга биринчи даражали аҳамият берилмоқда.

Инсон — давлат ва жамият учун мақсадга эришиш воситаси эмас, аксинча, ана шу мақсаднинг бош мазмуни ва манбаи ҳамда энг олий қадрият бўлиши лозим.

Биз барпо этаётган Янги Ўзбекистон учун инсон қадри ва халқ манфаати ҳамма нарсадан устундир.

Шу боис инсон қадрини юксалтириш ҳақиқатда давлат ҳокимияти органларининг конституциявий бурчи ва устувор вазифаси бўлмоғи шарт.

Янгиланаётган Конституциямизда ушбу тамойиллар аниқ ифода этилиши, ўзининг мукамал ҳуқуқий ечимини топиши зарур.

Тарихий тажриба шуни кўрсатадики, инсоннинг қадриятлари, аввало, унинг табиий яшаш ҳуқуқига намоён бўлади. Бу — энг улуғ ва муқаддас қадриятларимиздан биридир.

Маълумки, биз ўлим жазоси тайинланадиган жиноятлар соҳини босқичма-босқич камайтириб, бу жазонинг тўлиқ бекор қилиниши. Шунга қарамадан, айрим фуқаролар томонидан ўлим жазосини тиклаш, уни жиноят қонунчилигига қайта киритиш ҳақида таклифлар ҳам илгари сурилмоқда. Ваҳоланки, де-

мократик ва инсонпарвар ғояларни олий қадрият даражасига кўтарган дунёдаги аксарият давлатларда ўлим жазоси бекор қилинган. Чунки яшаш ҳуқуқи — ҳар бир инсоннинг табиий ҳуқуқи бўлиб, унга бу ҳуқуқни давлат эмас, Яратганнинг ўзи ато этган.

Агар сизлар қўллаб-қувватласангиз, Конституциямизга “Ўзбекистонда ўлим жазоси тақиқланади”, деган яна бир муҳим нормани киритишни таклиф қиламан.

Шу тарихқа биз бу ўта жиддий масалада ҳеч қачон ортага қайтмаслигимизни, инсонпарварлик ғояларига содиқ эканлигимизни бутун дунёга яққол намоён қиламиз.

Яна бир муҳим масалага эътиборингизни қаратмоқчиман. Президент Халқ қабулхоналарига келаётган қўллаб муҳофаза таҳлили шуни кўрсатмоқдаки, ҳуқуқ-тартибот органлари томонидан шахс қўллаб олинганда, у нима учун ушлангани ва қандай ҳуқуқларга эга экани тушунирилмайдими. Натижада гумон қилинувчининг ҳуқуқлари ушланган дастлабки вақтдаёқ хавф остида қолади.

Бундай ҳолатларнинг олдини олиш мақсадида қўллаб давлатларнинг Конституция ва қонунларида ҳамда инсон ҳуқуқларига оид халқаро ҳужжатларда акс эттирилган “Миранда қоида”си қўллаш лозим. Яъни шахсни ушлаш чоғида унинг ҳуқуқлари ва нима сабабдан ушлангани содда тилда тушунтирилиши шарт. Ана шу қоидадан Конституциямизда муҳрлаб қўйишнинг вақт-соати келди, деб ўйлайман.

Бундан ташқари, “Хабес корпус” институтини ривожлантириш зарур. Яъни шахс суднинг қарорига қадар қўпи билан қирқ саққиз соатдан ортиқ ушлаб турилиши мумкин эмас. Агар суд томонидан шахсни ҳибсга олиш ёки унга нисбатан бошқа турдаги озодликни чеклаш ҳақида қарор белгиланган муддатда қабул қилинмаса, бундай шахсни дарҳол озод қилиш керак. Бу ҳақдаги муҳим нормани ҳам Асосий Қонуниimizда акс эттиришимиз зарур.

Бундай қоидалар инсон, унинг ҳаёти, ҳуқуқи ва эркинликлари — олий қадрият деган эзгу тамойилга ҳар топ монелама мос келади.

Эсингизда бўлса, Конституциямиз қабул қилинганнинг 25 йиллигига бағишланган маросимда яқин қариндошлари судланган, деб фуқароларни ишга қабул қилмаслик ёки юқори лавозимларга тайинлашмаслик билан боғлиқ масалага алоҳида тўхталган эдим. Бундай номаъқул ёндашув туфайли қўллаб ёшларимиз, малакали мутахассисларимиз айбисиз айбдор бўлиб, яқин қариндошлари содир этган қилмишлар учун жабр тортиб келаётган эди.

Нима сабабдан бир жиноят учун бутун авлод жавоб бериши керак? Отасининг қилмиши учун нега фарзандлари ёки ака учун ука жавоб бериши лозим? Бундай адолатсиз “тизим”дан энди бутунлай воз кечамиз. Чунки халқимизга нисбатан собиқ тузум даврида, айниқса, ўтган асрнинг 30-йилларидаги сиёсий қатағонларнинг ўзи етарли эмасми?!

Шу боис Конституциямизга “Шахсинг судлангани ва ундан келиб чиқадиган ҳуқуқий оқибатлар унинг қариндошлари ҳуқуқларини чеклашга асос бўлиши мумкин эмас”, деб қатъий ёзиб қўйишимиз керак. Шунингдек, “Озодликдан маҳрум этилган барча шахсларга нисбатан инсоний муносабат ва уларнинг қадриятлари таъминланиши шарт”, деган норма ҳам Асосий Қонуниimizда ўз аксини топиши зарур.

Биз жазо муддатини ўтаётганларни ҳам қайта тарбиялаб, улар соғлом ҳаётга қайтиши учун барча чораларни кўришимиз керак.

Яна бир масала. Кўпчилигимиз яхши биламизки, қадимки Рим ҳуқуқида олтин қоидалар бор. Масалан, “ҳеч кимга бажариб бўлмайдиган мажбуриятни юклама” ёки “қонун — имконсиз нарсани талаб қилмайди” каби қоидалар шулар жумласидандир.

Афсуски, миллий қонунчилигимизда бажариб бўлмайдиган ёки бажариш қийин бўлган нормалар ҳам учраб туради. Аслида, қонунлар инсонга ҳеч қачон ортиқча талаб қўймаслиги керак. Ортиқча талаб, аввало, ортиқча харажат дегани. Қолаверса, бу коррупцияга йўл очади.

Мана, бир мисол: фуқаронинг ипотека кредитидан 3 миллион сўмлик уч ойлик қарзи бор. Амалдаги қонунчилигимизга кўра, банк қарздорни судга беради. Лекин бу масалада давво аризаси 3 миллион сўм, яъни реал қарз бўйича

эмас, балки кредитнинг тўланмаган қисмига, дейлик, 250 миллион сўмга нисбатан берилади.

Суд аризани кўриб чиқиб, қарздордан 10 миллион сўмдан ортиқ давлат божи ундириш ва шартномани бекор қилиш бўйича қарор қабул қилади. Ўзингиз ўйланг, 3 миллион сўмни тўлай олмаган фуқаро 10 миллион давлат божини қандай тўлайди?

Бундай мантиқсиз ҳолатларнинг олдини олиш учун янги бир нормани Конституцияга киритиш таклифини билдираман. Яъни маъмурий, фуқаролик, иқтисодий, жиноий жавобгарлик ва бошқа йўналишдаги ишларни кўриб чиқишда инсонга нисбатан қўлланиладиган ҳуқуқий таъсир чоралари қонуний мақсадга эришиш учун етарли бўлиши ҳамда шахсга имкон қадар енгиллик яратиши керак.

Биласизларми, мени кўп йиллардан буён қийнаб келган яна бир масала бор эди, у ҳам бўлса “прописка” деган муаммо.

Одамларимиз Тошкентга келиш учун йўллардаги назорат постларидан паспортсиз, “метрика”сиз ўта олмас эди. Ҳаммамизнинг фахримиз бўлган пойтахтимизни томоша қилишга ёки ишлашга келса ҳам ҳадиксираб юрарди.

Нега? Чунки амалдаги Конституцияда фуқароларимизнинг эркин ҳаракатланишига оид нормалар тўлиқ ёзилмаган. Ваҳоланки, биронта демократик мамлакатда фуқаронинг ҳуқуқини чеклайдиган бундай тартиб йўқ.

Одамларимизни, уларнинг ҳуқуқларини камситадиган бундай ҳолатни бартароф этиш учун биз йўллардаги назорат постларини, “прописка” деган нарсани йўқ қилдик.

Келгусида бундай тўсиқларни тизимли ҳал этиш учун ҳар бир Ўзбекистон фуқароси мамлакат бўйлаб эркин ҳаракатланиши, турар ёки яшаш жойини эркин танлаш ҳуқуқига эга бўлиши шарт. Ҳар бир фуқарога мамлакатдан тўсиқларсиз чиқиш ва қайтиш ҳуқуқи қафоллатланиши лозим. Ана шу муҳим нормаларни Конституциямизда қатъий белгилаб қўйишни таклиф этаман.

Шунингдек, шахсий ҳаёт дахлсизлиги ва унинг қафоллатлари айнан Конституцияда даражасида мусаттақамланиши керак. Шундагина фуқароларимизнинг тинч ва хотиржам яшashi, давлатга ва қонунга ишончи, эмин-эркин ҳаракат қилиши қафоллатли таъминланган бўлади.

Иккинчи йўналиш — Асосий Қонуниimizда “Ўзбекистон — ижтимоий давлат” деган тамойилни мустаҳкамлашни таклиф этаман.

Чунки “инсон қадри” тушунчаси “ижтимоий давлат” тушунчаси билан чамбарчас боғлиқдир. Ушбу ғоянинг туб негизида ҳам аввало инсон қадрини улуғлаш, инсонга хизмат қилишдек олижаноб мақсад муҳассамдир.

Маълумки, ижтимоий давлат ҳар бир инсон учун ижтимоий тенглик ва адолат принциплари асосида муносиб яшаш шариоатларини яратиш беради. У — ижтимоий тафовутларни камайтириш, муҳтожларга ёрдам бериш бўйича самарали сиёсат олиб борадиган давлат моделидир.

Биринчидан, ижтимоий давлат муҳтожларга уй-жой, яшаш учун зарур бўлган истеъмол товарларининг энг кам миқдорни белгилаб қўйишнинг назарда тутаети. У шахс ва унинг оиласи муносиб ҳаёт кечирishi учун етарлигидан, бандликни таъминлаш, хавфсиз меҳнат шариотини яратиш, камбағалликни қисқартиришни талаб қилади.

Шу билан бирга, ишсизликдан ҳимояланиш, қафоллатланган сифатли таълим, малакали тиббий ёрдам, барча учун тенг имкониятлар, оилалар, болалар, аёллар, қариялар, ногиронлиги бор шахсларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ҳам ижтимоий давлатнинг асосий вазифасидир.

Шулар қаторида яшаш учун зарур ресурслар — ичимлик суви, табиий газ, электр энергияси, транспорт ва бошқа қулайликлар билан таъминланиш, мажбурий меҳнатга таъқиқ қилиш ҳам ижтимоий давлатда муҳим аҳамият касб этади.

Бир сўз билан айтганда, ижтимоий давлатда ҳеч ким эътибордан четда қолмайди, ўз муаммолари билан ёлғиз ташлаб қўйилмайди.

Ижтимоий давлатда инсон қадри деганда, аввало, фуқарони яшаш учун зарур уй-жой билан таъминлашни тушунамиз.

Бизнинг халқимиз учун уй-жой — бу Ватан ичра кичик ватандир.

Инсоннинг дунёга келиши, шахс сифатида қамолга етиши, фарзандларни воғга етказиш, миллий урфодад ва тарихий анъаналарни давом эттириш, тўйлар қилиш айнан уй-жойда амалга оширилади. Фарзанд туғилса, яхши ниятлар билан одамларимиз ҳовлисига кўчлар экиб, шу уй, шу бог кўп йиллар авлодларимга хизмат қилсин, деб орзу қилади.

Шу боис уй-жойли бўлиш, унинг дахлсизлигини таъминлаш ҳар бир инсон ҳаётида қанчалик муҳим эканини барчамиз яхши биламиз. Халқимизнинг **“Уйи борнинг ташвиши йўқ, унинг бошпанаси бор”** деган гапида чуқур маъно бор.

Яқинда “Ижтимоий фикр” нодавлат маркази ўтказган сўровномада кўпчилик юртдошларимиз доимий уй-жойнинг борлиги — оила қуришнинг асосий шартини, деб фикр билдирган.

Мана, кўряпсизларми, оила мустақкам бўлиши учун инсонга аввало нима керак?

Маълумотларга кўра мамлакатимизда ўтган беш йилда қарий 500 мингта янги уй-жойлар қурилиб, фойдаланишга топширилди. Биринчи марта аёллар ва ёшларга, эҳтиёжманд оилаларга субсидиялар ажратиш тизими йўлга қўйилди. 2022 — 2026 йилларда эса реновация ва уй-жойлар дастурлари доирасида шаҳарларда мазъан эскирган уйлар ўрнига 19 миллион квадрат метрдан ортиқ замонавий уй-жойлар барпо этилади. Бунинг ҳисобидан 275 мингдан зиёд оила янги массивларга кўчиб ўтади.

Конституциямизда фуқароларимизнинг уй-жойга бўлган ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, унинг дахлсизлигини қафоллатлаш, аҳолининг барча қатламлари, айниқса, муҳтож тоифаларни уй-жой билан таъминлаш бўйича давлатнинг мажбуриятларини мустақкамлаш зарур.

Халқимиз орасида “снос” деган ном билан машҳур бўлган муаммо бор. Бундай ҳолатга бутунлай барҳам бериш учун уй-жой бўйича конституциявий қафоллатни белгилаб қўйиш лозим. Яъни суднинг қарорисиз ҳеч ким уй-жойдан маҳрум қилинмаслиги керак. Иморат бузилишга тушадиган бўлса, бунинг учун бузишдан олдин унинг қийматиға мос равишда компенсация тўлиниши шарт.

Уй-жойга ёки шахснинг бошқа мол-мулкига унинг руҳсатисиз кириш, уларни кўздан кечириш ва тинтув ўтказишга фақат қонунда белгиланган ҳол ва тартибда йўл қўйилиши Конституцияда қатъий белгиляниши даркор.

Яна бир муҳим масала. Тараққийётнинг қўч асрилик таърибаси шуни кўрсатадики, хусусий мулк-сиз, унинг ишончли қафоллатисиз кучли ижтимоий давлатни қуриб бўлмайдими.

Шу боис Бош қомусимизда хусусий мулк ҳимоясини таъминлаш учун зарур бўлган конституциявий қафоллатларни қучайтиришимиз лозим. Токи катта-кичкилигидан қатъий назар, ҳар бир тадбиркор доимо давлат, Конституция, қонунлар ҳамда Президент ҳимоясида эканини амалда ҳис этсин.

Ривожланган давлатлардаги каби шундай тартиб ўрнатилиши лозимки, мулкдор суд қарорисиз, ўзининг розилигисиз, адолатли товон пулисиз мулкидан маҳрум этилмасин.

Шу билан бирга, давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш натижаларини қайта кўриб чиқмаслик ҳамда бекор қилмаслик масаласини ҳам конституциявий қоида сифатида белгилашнинг вақти-соати келди, деб ўйлайман.

Иқтисодиётимизни ҳаракатга келтирувчи асосий куч бўлган тадбиркорликнинг ривожланиши йўлидаги барча тўсиқ ва говларни олиб ташлашимиз зарур. Шу мақсадда Конституциямизда мамлакатимизда товарлар, хизматлар, ишчи кучи ва молиявий маблағлар эркин ҳаракатланиши, ички ва ташқи савдо ривожланиши учун давлат барча шариотларни яратиши ҳақидаги нормани мустақкамлашимиз керак. Бу — бошлаган ислохотларимиз ва давр талабидир.

Шунингдек, тадбиркорлар қонунчиликда тақиқланмаган ҳар қандай фаолиятни амалга оширишга, ўз фаолияти йўналишларини мустақил равишда танлашга, тадбиркорликдан чекланмаган миқдорда даромад олишга ҳақли эканини ҳам Асосий Қонуниimizда аниқ белгилаб қўйишни таклиф этаман.

Давлат хусусий тадбиркорликни ривожлантириш учун қулай ишбилармонлик ва инвестиция муҳитини ҳамда шариотларни таъминлаш, эркин ва ҳалол рақобатнинг

ҳимоя қилиниши, иқтисодий фаолиятда монополаштиришга йўл қўйилмаслигини қафоллатлаш лозим. Шу билан бирга, Асосий Қонуниimizда ер хусусий мулк бўлиши мумкинлиги аниқ белгиляниши лозим, деб ҳисоблайман.

Қишлоқ хўжалиги ерлари ва ўрмон фонди давлат тасарруфида бўлиб, тадбиркорлик субъектлариға ижара шартномаси асосида берилади, деган мазмундаги норма ҳам Конституциямизда акс этиши албатта ўринли бўлар эди.

Иккинчидан, ҳар қандай инсон учун муҳим ва муқаддас қадрият — бу унинг оиласидир. Соғлом ва мустақкам оила — давлат таянчи ва жамиятнинг асосий бўғинидир.

Биз оилани ҳаёт давомийлигини таъминлайдиган, миллий маданият, урф-одат ва анъаналарни, ўзлгимизни сақлайдиган, баркамол авлодни шакллантирадиган маскан сифатида эъзозлаймиз. Каттага — ҳурмат, кичикка — иззат, одамийлик, меҳр-оқибат, она Ватанга муҳаббат ва садоқат каби олижаноб фазилатлар, аввало, оилада қарор топади.

Бугунги глобализув замонида оила институтини ҳар томонлама ҳимоя қилиш, қўллаб-қувватлаш ва мустақкамлаш учун муносиб шарт-шариотлар яратиш бериш зарурати тобора кучаймоқда.

Бош қомусимизда оила институтининг конституциявий асосларини ривожлантириш мақсадида “оила аёл ва эркекнинг ихтиёрий розилиги ва тенг ҳуқуқлиги асосида шаклланиши”, жамиятнинг табиий ва таянч бўғини, жамият ва давлатнинг алоҳида ҳимоясида эканини мустақкамлаб қўйишни таклиф этаман. Шунинг учун давлат оиланинг тўлақонли ривожланиши учун зарур ижтимоий ва иқтисодий шариотларни яратиши, кўп болали оилаларга қонунга мувофиқ имтиёз ва ижтимоий қафоллатлар яратиш бериши лозим. Шунда оиланинг иқтисодий ва маънавий асослари янада мустақкам бўлади.

Учинчидан, халқимиз ҳаётининг мазмуни бўлмиш азиз фарзандларимиз тарбияси ва уларнинг ёруғ келажакли олиб бораётган сиёсатимизнинг муҳим йўналишидир.

Бугунги кунда 30 ёшгача бўлган ҳар юртимиз аҳолисининг қарий 60 фозини ташкил этмоқда. Бу — биз учун жуда катта бойлик, инсоний ресурс.

Биз оила, мактабга таълим, мактаб ва олий таълимни ҳамда илмий-маданий масканларни Учинчи Ренессанснинг энг муҳим бўғинлари, тўрт узвий ҳалқиси деб ҳисоблаймиз. Шундай экан, Янги Ўзбекистон бунёдкорлари бўлмиш ўғил-қизларимизнинг ҳуқуқи ва эркинликлари ҳамда қонуний манфаатларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашни Конституцияда мустақкамлаб қўйиш — долзарб масаладир.

Бош қомусимизда боланинг манфаатлари, унинг жисмоний, ақлий ва маданий жиҳатдан тўлақонли ривожланиши учун барча шариотларни яратиш устувор йўналишлардан бири сифатида ўз аксини топиши зарур.

Шу билан бирга, давлат иқтидорли ёшларни, уларнинг моддий аҳволидан қатъий назар, доимо қўллаб-қувватлашни мустақил қоида сифатида белгилаб қўйишимиз керак.

Кейинги пайтда халқимиз, айниқса, ёшларимиз ўртасида спортни оммалаштириш, соғлом турмуш тарзини қарор топтиришга катта аҳамият бераётганимиз барчангизга яхши маълум. Бу борадаги сиёсатимизни конституциявий асосда мустақкамлаш мақсадида Асосий Қонуниimizга қуйидаги қоидалар киритишни таклиф этаман:

“Давлат жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш, ёшларни соғлом турмуш тарзи тамойиллари асосида маънавий ва ахлоқий етук инсонлар этиб тарбиялаш учун зарур шариотларни яратиш”.

Шунингдек, Конституциямизга “Ота-оналар ўз фарзандлари воғга етунига қадар уларнинг тарбияси, таълим олиши, соғлиги, тўлақонли ва баркамол ривожланиши тўғрисида гамхўрлик қилиш ҳуқуқиға эга ва бунга мажбурдир”, деган қоидали киритиш ёш авлод тақдирини ҳам маъсулиятни янада оширишга хизмат қилади.

Тўртинчидан, халқимизнинг мурувват, баркинглик, ёрдамга муҳтожларга бегараз кўмак бериш, имконияти чекланган инсонларга тенг имкониятлар яратиш, меҳр-оқибат ва саховат каби фазилатларни миллий ғоямизнинг асосини ташкил этади.

Бугунги кунда юртимизда 1 миллионга яқин имконияти чекланган

ва ногиронлиги бўлган фуқароларимиз ҳаёт кечирмоқда. Сўнги йилларда мамлакатимизда имконияти чекланган фуқароларимизни қўллаб-қувватлаш, уларга тенг шариотларни яратиш борасидаги давлат сиёсати мутлако янги босқичга кўтарилмоқда. Жумладан, Парламентимизда “Ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида”ги қонун қабул қилиниди, шунингдек, Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги халқаро конвенция ратификация қилиниб, бу борада мустақкам ҳуқуқий база яратилди.

Шу асосда имконияти чекланган ва ногиронлиги бўлган шахсларнинг жамиятдаги мажжуд имкониятлардан тенг фойдаланиш, ҳарақатланиш, соғлиқни сақлаш, таълим, спорт, бандлик, реабилитация, сиёсий-ижтимоий ҳаётда тенг иштирок этиш билан боғлиқ ҳуқуқлари таъминланмоқда.

Энди ногиронлиги бўлган инсонлар — жамиятнинг тўлақонли аъзолари, деган тамойил негизида уларнинг конституциявий ҳуқуқи ва қафоллатларини белгилаб қўйиш инсоний бурчимиздир. Жумладан, “Ногиронлиги бўлган шахсларни ҳар қандай шаклда ажратиш қўйиш, уларнинг ҳуқуқларини чеклаш, объектлар ва хизматлардан фойдаланиши учун шарт-шариотлар яратишдан бош тортиш тақиқланади. Давлат уларнинг ҳуқуқи ва эркинликлари ҳамда қонуний манфаатларини амалга ошириш учун зарур шариотларни ва тенг имкониятларни яратади. Алоҳида эътиборга муҳтож бўлган болалар учун таълим муассасаларида инклюзив таълим ташкил этилади”, деган қоидаларни киритишни таклиф қиламан.

Бешинчидан, инсоннинг меҳнатга ва муносиб ҳаёт шариотларига, ишсизликдан ҳимояланишга бўлган ҳуқуқларининг ишончли ҳимоясини таъминлаш, камбағалликни қисқартириш — конституциявий ислохотларнинг муҳим мақсадиридир.

Мамлакатимизда ўтган қисқа даврда ижтимоий муаммоларни бартароф этиш мақсадида жорий этилган “темир”, “аёллар”, “ёшлар” дафтарлари, маҳаллабай ва хонадонбай ишлаш тизимлари ўзининг дастлабки ижобий натижаларини бермо

КОНСТИТУЦИЯВИЙ ИСЛОҲОТЛАРИМИЗНИНГ БОШ МАҚСАДИ — ИНСОН ҚАДРИ, ХАЛҚ МАНФААТИ И АМАЛДА ТАЪМИНЛАШДИР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ КОНСТИТУЦИЯВИЙ КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВДАГИ НУТҚИ

(Давоми. Бошланиши 1, 2-бетларда).

Бундай фаолият ҳеч қачон тўхтаб қолмаслиги учун ватандошлар ҳақида давлат томонидан гамхўрлик қилишнинг конституциявий асосларини яратиш зарур. Шу мақсадда Конституциямизга давлат чет элда яшаётган ва ишлаётган фуқароларимиз ҳамда ватандошлар билан мунтазам алоқаларни сақлаб қолиш ва ривожлантириш ҳақида гамхўрлик қилади, деган қондан киритиш даркор.

Олтинчидан, инсон саломатлиги — жамиятнинг энг катта бойлигидир. Ҳаётий тажриба шуни кўрсатадики, фақат соғлом халқ ва миллатгина буюк ишларга қодир бўлади.

Биз учун инсон саломатлиги — миллат ҳаётининг давомилигини таъминлаш, унинг генфондини сақлаш, барқарор миллий стратегиямизнинг муҳим таркибий қисмидир. Бу мақсадларга эришиш учун, менимча, Конституциямизда белгиланган «Ҳар бир инсон малакали тиббий хизматдан фойдаланиш ҳуқуқига эга», деган умумий норма етарли эмас. Бу моддани кенгайтириб, тўғридан-тўғри қўлланадиган нормалар билан бойитиш шарт, деб ҳисоблайман.

Дунёда икки йил олдин бошланган пандемия бизни кўп нарсага ўргатди. Жорий йил март ойида тиббиёт ходимлари билан ўтган учрашувда келиб тушган 25 мингдан зиёд мурожаатлар ҳам бу соҳадаги кўп муаммоларни кўрсатиб берди. Шуларни таҳлил этган ҳолда, Бош қомусимизда инсон соғлигини сақлашга оид конституциявий кафолатларни янада кучайтиришни тақлиф этаман.

Навбатдаги масала — инсоннинг камол топиши, фаровон ҳаёт кечиришида кулай ва хавфсиз таълим муҳити, экологиянинг аҳамияти беқиёс эканини барчамиз яхши тушунамыз.

Табиатдаги глобал климат ўзгаришлари, Орол денгизининг куриши билан боғлиқ вазиятнинг тобора кескин тус олаётгани экологик хавфсизликни гоят долзарб масалага айлантди. Шу боис Конституциямизда ушбу йўналишга доир экологик-ҳуқуқий нормалар ўз ифодасини топиши лозим.

Ҳеч шубҳасиз, бундай конституциявий ўзгаришлар жамиятимизда фуқароларнинг экологик ҳуқуқлари ва мажбуриятлари, айниқса, мансабдор шахсларнинг табиат ҳимояси учун масъулиятини кескин ошириш, аҳолининг экологик маданиятини юксалтиришга хизмат қилади. Бу, ўз навбатида, мамлакатимизда амалга оширилаётган «Яшил макон» умуммиллий лойиҳаси доирасидаги ишларни янада кучайтириш имконини беради.

Бир сўз билан айтганда, давлатнинг эркаклар ва аёллар, oilалар ва болалар, ёшлар ва нурунийлар, ноғиронлиги бор шахслар, мамлакатда ёки унинг ташқирисида бўлишидан қатъи назар, барча инсонлар ҳақида қайғуриши Конституцияда мустаҳкамланиши зарур.

Хурматли йиғилиш иштирокчилари!

Биз таълим, илм-фан ва инсон капиталини ривожлантиришга устувор эътибор бериб келмоқдамиз. Чунки бугунги шиддатли рақобат замонида фақат билимли, маърифатли миллат ва давлат муносиб тараққиётга эриша олади.

Ота-боболаримиз **«Бешиқдан қабргача илм изланг»** деган муборак ҳадисга амал қилиб яшаган даврларда юртимиз заманидан буюк мутафаккир зотлар — бухорийлар, термизийлар, хоразмийлар, берунийлар, фарғонийлар, навоийлар етишиб чиққан. Биз ана шундай улуг аждодларимизнинг янги баркамол авлодини тарбиялаб вояга етказмоқчи эканмиз, бунинг учун богча, мактаб, олий таълим ва илм-фан соҳаларини устувор тараққий эттиришни конституциявий даражада мустаҳкамлаб қўйишимиз шарт.

Бош қомусимизда давлат мактабга таълим, мактаб ва олий таълим тизимини, турли мулк шаклидаги, жумладан, хусусий таълим муассасаларини ривожлантириш учун зарур шароитлар яратиб бериши билан боғлиқ нормалар ҳам бўлиши лозим.

Биз сўнгги йилларда жамиятимизда устоз ва мураббийларнинг обрў-эътиборини юксалтириш, уларнинг машоарини ошириш ва давлат томонидан қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қаратяпмиз.

Устоз ва мураббийлар — билимларни, урф-одат ва анъаналар, маданиятимизни авлоддан-авлодга етказадиган буюк кучдир. Шундай

экан, устозга бўлган юксак эҳтиром Конституциямизда ўз ифодасини топиши зарур. Шунингдек, педагог ходимларнинг касбий фаолиятига аралашши, уларнинг хизмат мажбуриятларини бажаришига тўқинлик қилишга йўл қўйилмаслигини Конституция даражасида белгилаб қўйсақ, ўйлайманки, адолатдан бўлади.

Учинчи йўналиш — эркин ва адолатли фуқаролик жамияти ривожланиши билан боғлиқ масаладир.

Бизнинг халқимиз учун жамият, аввало, маҳалладан бошланади. Маҳалла — асрлар давомида миллий урф-одатларимиз ва бой маънавиятимизни безавол сақлаб, халқимиз учун эзгулик ва тарбия бешиги, яхши қўшничилик ва ҳамжиҳатлик маскани бўлиб келмоқда. Маҳалла деганда, дунёда камданкам учрайдиган, инсонни жамият билан уйғун ва бағрикенглик руҳида тарбиялайдиган, халқ билан давлат ўртасида ишончли кўприк вазифини бажарадиган ноёб ижтимоий тузилмани тушунамыз.

Ўтган даврда маҳалла ривожига доир 50 дан ортиқ норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилинди. Ҳар бир ҳудудда «Обод ва хавфсиз маҳалла» тамойилига асосланган янги тизим жорий этилмоқда. Айти пайта маҳаллани фуқаролар ўз фикри ва дардини, тақлиф ва тавсияларини эркин айтadиган, муаммосига самарали ечим топадигангина кам халқли тузилмага айлантириш долзарб аҳамият касб этмоқда.

Маҳалла обод бўлса — юрт обод бўлади. Маҳаллада ўзгариш бўлса — бутун жамият ўзгаради.

Ҳабарингиз бор, фуқаролар йиғинларининг жамиятдаги мақоми ва таъсирини кучайтиришга кўмаклашиш мақсадида Маҳалла ва нурунийларни қўллаб-қувватлаш вазириликни ташкил этдик. Лекин ҳоҳида, бу — маҳаллаларни бошқаришга идора, деган нотўғри гап-сўзларни ҳам эшитиб қоляпмиз. Бундай қарашларга йўл қўймаслик мақсадида маҳалланинг макомини ҳамда давлат органларининг бу борадаги вазифаларини Асосий Қонунимизда аниқ белгилаб қўйишни тақлиф этаман. Бунда маҳаллаларнинг давлат ҳокимияти органлари тизимига кирмаслиги, жойлардаги маҳаллий аҳамиятга молик масалаларни мустакил ҳал этиш бўйича ваколатлари алоҳида белгилашни зарур. Бунинг учун эса давлат органларининг маҳаллаларни фаолиятга ҳар томонлама кўмак кўрсатиш бўйича мажбуриятлари мустаҳкамланиши керак.

Хурматли мажлис иштирокчилари!

Юртимизда фаолият олиб бораётган 9 минг 200 дан ортиқ нодавлат ноижорат ташкилотлари жисмоний ва юридик шахсларнинг ҳуқуқ ҳамда қонуний манфаатларини, демократик қадриятларни ҳимоя қилишда, ижтимоий ҳаёт, маданият ва таълим борасидаги мақсадларга эришишда муҳим вазифани бажармоқда.

Сўнгги йилларда нодавлат ноижорат ташкилотлари ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтларини қўллаб-қувватлаш, ушбу соҳани тартибга солувчи ҳуқуқий базани тақомиллаштириш борасида изчил иш олиб борилмоқда. Бу чора-тадбирларни сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш ҳамда мамлакатимизда адолатли фуқаролик жамиятини ривожлантиришнинг яқин ва ўрта муддатга қаратилган истиқболларини белгилаб олиш мақсадида 2021 — 2025 йилларга мўлжалланган концепция тасдиқланди.

Энди Асосий Қонунимизда фуқаролик жамияти институтини — маҳаллалар, сиёсий партиялар, ҳаракатлар, оммавий ахборот воситалари, касаба уюшмалари, жамғармалар ва бошқа жамоат бирлашмаларининг ўрни ва макомини янада мустаҳкамлаш лозим, деб ўйлайман.

Тўртинчи йўналиш — Ўзбекистонда инсонпарвар, демократик ҳуқуқий давлат турли масаласидир.

Ҳуқуқий давлат — инсониятнинг минг йиллар мобайнидаги машаққатли меҳнати эвзасига шаклландирган тараққиёт юзаси ва буюк кашфиётидир.

Фақат ҳуқуқий давлат шароитидагина инсоннинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни, қадр-қимматини тўлиқ таъминлаш, том маънода халқларвар бошқарув тизимини шакллантириш мумкин.

Ҳуқуқий давлат — демократик тамойиллар асосида қабул қилинган қонунлар олдида барча тенг ва ҳисобдор бўлган, ҳеч ким қонундан устун турмайдиган давлатдир.

Шу маънода, мен **«Ўзбекистон — ҳуқуқий давлат»** деган гояни Конституциямизда аниқ мустаҳкамлаб қўйишни тақлиф этаман.

Биз эл-юрт ташвиши билан яшайдиган халқли давлат барпо этишни кўзгалдимиз. Бу шуни англатадики, давлат, унинг органлари ва мансабдор шахслари халқ учун ишлайди, унга хизмат қилади. Давлат ҳокимияти устидан халқ назорати ўрнатилади.

Конституцияда давлат органлари фаолиятида очиклик, шаффофлик ва ҳисобдорликни, мажбур органларнинг ичмам ва тежамкор бўлишини таъминлаш юзасидан қондаларни киритишни тақлиф қиламан.

Асосий Қонунимизда халқ ҳокимиятчилигини, ҳокимиятларни бир-бирини тийиб туриш ва мувозанатда сақлаш механизмларини таъминлаш янада кучайтириш талаб этилади. Бунда, авваламбор, Ҳукуматни шакллантириш ва унинг самарали фаолият юритишини таъминлашда Олий Мажлисининг ваколатларини кенгайтириш бўйича тегишли қондаларни Асосий Қонунимизда белгиллашимиз зарур. Жумладан, Коррупцияга қарши курашиш агентлиги раҳбарини тайинлаш бўйича Фармон Сенат томонидан тасдиқланиши тартибни жорий этишни тақлиф этаман.

Шу билан бирга, Ҳукумат томонидан тайёрланган Коррупцияга қарши кураш бўйича йиллик миллий маърузани муҳокама қилиш масаласини парламентимиз ваколатига киритиш лозим.

Шунингдек, Олий Мажлисининг парламент назоратини амалга ошириш бўйича ваколатларининг конституциявий асосларини кучайтириш бўйича ишларни давом эттириш керак. Шу мақсадда мен Президентнинг айрим ваколатларини Олий Мажлисга ўтказишни тақлиф этаман. Мисол учун, Ҳисоб палатаси раисини лавозимга тайинлаш ва озод қилиш ваколатини Сенатга ўтказиш мақсада муювофик. Бу орқали Ҳисоб палатаси Давлат бюджети шаклланиши ва ижросини таъминлашда парламент назоратининг муҳим воситасига айланади.

Давлат ҳокимияти ва бошқаруви тизимини ислох қилишдаги муҳим масала — бу жойларда ҳокимлар ва маҳаллий Кенгашлар ваколатини ажратишдир.

Барчангизга маълумки, бу гояни мен аввал ҳам бир неча марта илгари сурган эдим. Амалга оширган ислохотларимиз натижасида маҳаллий Кенгашлар, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларининг ваколатлари кенгайди. Шундан келиб чиқиб, ҳокимлар бир вақтнинг ўзида халқ депутатлари Кенгашлари ҳам бошчилик қилиши ҳақидаги қондаларни Конституциядан чиқариб ташлаш вақти келди, деб ҳисоблайман.

Бу ислохотнинг жорий этилиши ҳокимият ваколатларини бўлиниш принципини маҳаллий даражада татбиқ этишга, маҳаллий Кенгашлар фаолияти самарадорлигини, ҳокимларнинг халқ вакиллари олдидаги масъулиятини оширишга олиб келади. Худудларда халқ манфаатларини тўлиқ таъминлашга, ҳокимликлар фаолияти устидан кенгашлар ва жамоатчилик назоратини кучайтиришга хизмат қилади.

Биз халқ вакиллари органлари ваколатларини бундан буён ҳам янада кенгайтириш йўлидан борамиз. Фуқароларнинг давлат ишларини бошқаришдаги иштирокини кенгайтириш мақсадида қонунчилик ташаббуси ҳуқуқий институтини ислох қилишни мақсада муювофик, деб ҳисоблайман. Хусусан, Конституциямизга қонунчилик тақлифларини киритиш институтини жорий этишни тақлиф қиламан.

Мазкур институт доирасида 100 минг кишидан кам бўлмаган миқдордаги фуқаролар ўз қонунчилик тақлифларини Олий Мажлис Қонунчилик палатасига киритиш имкониятига эга бўладилар. Шу асосда энди халқ бевосита қонун ижодкори сифатида ташаббус кўрсатиш ҳуқуқини қўлга киритади.

Мазкур янги қонунчилик тақлифларини киритиш институтини Олий Мажлис Сенати, Омбудсман ва Марказий сайлов комиссиясига ҳам бериш вақти келди, деб ҳисоблайман. Бунда ташаббусдор қонун лойиҳаси шаклида эмас, балки тақлифлар кўринишида киритилади.

Ижро ҳокимияти органларининг конституциявий жавобгарлик соҳаларини, ваколатларини кенгайтириш билан бирга, уларнинг амалга оширилиши устидан жамоатчилик ва парламент назоратини кучайтириш ҳам талаб этилади.

Шу муносабат билан Ҳукумат ваколатларини кенгайтиришни тақлиф этаман. Хусусан, Конституция-

да Вазирлар Маҳкамаси ва ҳокимликларнинг экология, ёшлар сиёсатини амалга ошириш, oilани қўллаб-қувватлаш, мустаҳкамлаш ва ҳимоя қилиш, ноғиронлиги бўлган шахсларни ижтимоий ҳимоя қилиш, кулай жамоат транспортини ривожлантириш, аҳолининг дам олиши учун зарур шароитлар яратиш, фуқаролик жамияти институтларини қўллаб-қувватлаш бўйича масъулиятини белгилаш лозим.

Фуқароларнинг тинч, эркин ва фаровон яшати Ҳукумат ва маҳаллий ижро органлари фаолиятининг бош мезонига айланаши зарур.

Яна бир муҳим масала. Янги Ўзбекистонда Ҳаракатлар стратегиясидан — Тараққиёт стратегияси сари дадил қадам ташлаётган эканмиз, барча суд ва ҳуқуқий муҳофаза қилувчи органлар ходимларини шуни чуқур англаб олиши керак.

Суд-ҳуқуқ тизимини қораловчи, жазоловчи органдан инсон ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилувчи органга айлантириш — ислохотларимизда хал қилувчи аҳамиятга эга.

Ривожланган давлатлардаги каби бизда ҳам адолатли ва мустакил суд, қонун устулигини амалда таъминловчи прокуратура, жамоат тартибни сақловчи ва инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи ички ишлар, миллий гвардия, кучли адвокатура тизимини яратиш асосий вазифамиздир.

Бугунги имкониятдан фойдаланиб, Конституция моддаларини бевосита амалга ошириш механизми ҳақида ҳам фикр алмашиб олишимиз зарур.

Конституциянинг олий юридик кучга эга экани, тўғридан-тўғри қўлланиши, инсоннинг асосий ҳуқуқ ва эркинликлари ажралмас ва дахлсиз бўлиб, ҳар кимга туғилганидан бошлаб тегишли экани қайд этилмоқда. Буларнинг барчаси Асосий Қонуннинг ҳимоячиси бўлган Конституциявий суд фаолиятини янада тақомиллаштиришни тақозо этмоқда.

Мазкур суд, бошқа судлардан фарқи уларок, фақат Конституцияга бўйсунди ҳамда Асосий Қонуннинг устулиги принципини таъминлайди. Бунда Конституциявий суд қонун чиқарувчи ҳамда ижро этувчи ҳокимият чиқарган ҳужжатларда, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини устуворлигига оид конституциявий принцип ҳамда Конституция нормаларига амал қилинишига эътибор қаратади.

Шу муносабат билан Конституциявий суд ишини тубдан ўзгартириш, унинг ваколатларини аниқлаштириш ҳамда ҳисобдорлигини ошириш лозим.

Шунингдек, Конституциямизда фуқаролар ва юридик шахсларнинг муайян ишда суд томонидан уларга нисбатан қўлланилган қонуннинг Конституцияга мослигини текшириш ҳақидаги шикоятларини кўриб чиқишни Конституциявий суднинг ваколатида акс эттириш мақсада муювофик.

Азиз дўстлар!

Барча эзгу мақсадларимизнинг амалга ошириш миллатлар ва динлараро ҳамжиҳатликка, юртимиз тинчлиги ҳамда хавфсизлигига боғлиқ. Мамлакатимизда олиб борилаётган ички ва ташқи сиёсат ушбу вазифалар ечимига қаратилган.

Ўтган даврда биз жаҳоннинг кўптал давлатлари билан, хусусан, минтақадаги барча мамлакатлар билан ҳамкорликни яхшиладик, яқин қўшничилик ва дўстлик муҳитини мустаҳкамладик.

Шундан келиб чиқиб, Асосий Қонунимизга Ўзбекистон барча давлатлар, энг аввало, ўзининг яқин қўшнилари билан тинчликпарвар ва дўстона сиёсат юритиши, унинг ташқи сиёсати инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ҳурмат қилиш, давлатларнинг ҳудудий яхлитлигига оид принцип ва нормаларга асосланиши ҳақидаги моддани қўйишни тақлиф этаман.

Шунингдек, мамлакатимиз ва жаҳонда туб ўзгаришлар юз бераётган ҳозирги шароитда Ўзбекистон ташқи сиёсатининг концептуал-ҳуқуқий асосларини янгилаш ва тақомиллаштириш алоҳида долзарб аҳамият касб этмоқда.

Таъкидлаш зарурки, Ўзбекистон Республикасининг Миллий хавфсизлик концепцияси 1997 йилда тасдиқланган. Ўзбекистон Республикасининг Ташқи сиёсий фаолият концепцияси эса 2012 йилда қабул қилинган.

Яққол кўриниб турибдики, мазкур икки муҳим ҳужжат бугунги дунёда шиддат билан ўзгариб бораётган янги шарт-шароитларга тўлиқ жавоб бера олмаяпти.

Шу муносабат билан, ҳозирги пайтда кенг омма муҳокамасида

бўлиб турган конституцион ислохотларни инобатга олиб, Ўзбекистон Республикасининг Миллий хавфсизлик концепцияси ҳамда Ўзбекистон Республикасининг Ташқи сиёсий фаолият концепциясини янги тахрирда ишлаб чиқиш зарур, деб ҳисоблайман.

Мазкур ҳужжатларнинг ўта муҳимлигиндан келиб чиқиб, ушбу концепцияларни ҳам Конституциявий қонун шаклида қабул қилишни тақлиф этаман.

Муҳтарам мажлис қатнашчилари! Албатта, халқимиздан Комиссияга келиб тушган барча муҳим ва долзарб тақлифларни бугун Сизлар билан батафсил муҳокама қилиш имкониятига эга эмасмиз. Мен уларнинг айримларига тўхталиб ўтдим, ҳолос.

Конституциявий комиссия биринчи босқичда ўз ишини яқини етказиб, халқимиздан келиб тушган барча тақлифларни тизимлаштирган ҳолда, Олий Мажлис палаталарига тақдим этиш арасида турибди.

Энди олдимизда бу ишларимизнинг иккинчи босқичи, яъни ана шу тақлифларни халқимиз, жамоатчиликми билан яна бир бор ҳар томонлама кўриб чиқиб, қабул қилиш вазифаси турибди.

Шуни алоҳида таъкидлашни истардим: биз шу кунга қадар барча ислохотларни бутун халқимиз билан баамаласхат амалга ошириб келяпмиз. Ўйлайманки, Конституцияга киритиладиган ҳар бир ўзгариш ва қўшимча, албатта, умумхалқ муҳокамасига қўйилиши зарур. Чунки эл-юртимиз гоят муҳим ва хал қилувчи тарихий танлов олдида турибди.

Конституциявий ислохот орқали биз Янги Ўзбекистонда инсон қадри аниқлаштиришни қайтадан кўриб чиқиб, янги конституциявий нормаларга мувофиқлаштиришимиз лозим.

Шу маънода, Комиссия тақлифи асосида парламент томонидан ишлаб чиқилган лойиҳани умумхалқ муҳокамасида кўриб чиқишни, ҳамда референдум ўтказиш йўли билан қабул қилишни тақлиф этаман.

Тўғри, амалдаги қонунчилигимизга кўра, парламентнинг ўзи ҳам Конституцияга ўзгариш киритиш йўли билан қабул қилишни тақлиф этаман.

Тўғри, амалдаги қонунчилигимизга кўра, парламентнинг ўзи ҳам Конституцияга ўзгариш киритиш йўли билан қабул қилишни тақлиф этаман.

Тўғри, амалдаги қонунчилигимизга кўра, парламентнинг ўзи ҳам Конституцияга ўзгариш киритиш йўли билан қабул қилишни тақлиф этаман.

Тўғри, амалдаги қонунчилигимизга кўра, парламентнинг ўзи ҳам Конституцияга ўзгариш киритиш йўли билан қабул қилишни тақлиф этаман.

Тўғри, амалдаги қонунчилигимизга кўра, парламентнинг ўзи ҳам Конституцияга ўзгариш киритиш йўли билан қабул қилишни тақлиф этаман.

Тўғри, амалдаги қонунчилигимизга кўра, парламентнинг ўзи ҳам Конституцияга ўзгариш киритиш йўли билан қабул қилишни тақлиф этаман.

Тўғри, амалдаги қонунчилигимизга кўра, парламентнинг ўзи ҳам Конституцияга ўзгариш киритиш йўли билан қабул қилишни тақлиф этаман.

Тўғри, амалдаги қонунчилигимизга кўра, парламентнинг ўзи ҳам Конституцияга ўзгариш киритиш йўли билан қабул қилишни тақлиф этаман.

Тўғри, амалдаги қонунчилигимизга кўра, парламентнинг ўзи ҳам Конституцияга ўзгариш киритиш йўли билан қабул қилишни тақлиф этаман.

Тўғри, амалдаги қонунчилигимизга кўра, парламентнинг ўзи ҳам Конституцияга ўзгариш киритиш йўли билан қабул қилишни тақлиф этаман.

зандларимиз мана шу муқаддас заминда янада эркин ва фаровон яшати учун мустаҳкам пойдевор яратамиз.

Қадрли ватандошларим! Сизларни ишонтириб айтмоқчиман, давлатимиз янгилаётган Конституциямиз моддаларини ҳаётда тўла қарор топтириш учун барча куч ва воситаларни сафарбар этади.

Бу янгиликлар аниқ қонун ва кодекслар, амалий дастурлар ва режалар билан ҳаётимизда албатта ўз аксини топади. Ҳар бир конституциявий норма ижросини таъминлаш бўйича аниқ ижтимоий, иқтисодий, сиёсий-ҳуқуқий чора-тадбирлар қўрилади.

Ишончм комил, эл-юртимиз эзгу ниятлар билан бошлаётган умидли ва барқарор ислохотларимизни албатта қўллаб-қувватлайди. Конституцияга ўзгариш ва қўшимчалар киритилиши конституциявий ислохотларнинг бошланиши, ҳолос. Конституциявий ислохотларни том маънода ҳаётга татбиқ этиш учун олдимизда янада муҳим ва масъулиятли вазифалар пайдо бўлади.

Аввало, барча қонунларимизни, бутун қонунчилигимизни қайтадан кўриб чиқиб, янги конституциявий нормаларга мувофиқлаштиришимиз лозим.

Давлат органлари, давлат бошқаруви тизимини конституциявий ислохотларга мос ҳолда тақомиллаштириш зарурати туғилади.

Иккинчидан, боғчадан бошлаб олийгоҳга қадар бутун таълим-тарбия тизими конституциявий норма ва тамойиллар билан қамраб олиниши даркор.

Баркамол авлод, миллий ва умумбашарий қадриятлар руҳида вояга етаётган ёшлар тарбияси Конституцияда мустаҳкамланган норма ва қондаларни фарзандларимиз онгига синдиришдан бошланиши зарур.

Ҳар бир фуқароимизда конституциявий ҳуқуқ маданиятини, конституциявий онгни ва Асосий Қонунга ҳурмат ҳиссини шакллантиришимиз керак.

Учинчидан, олдимизда турган энг муҳим вазифа — барча давлат органлари, мансабдор шахслар, фуқароларнинг янги конституциявий норма ва принципларга оғишмай амал қилишни таъминлашдан иборат. Конституция тўғридан-тўғри амал қиладиган ҳужжат бўлиши шарт.

Давлат органлари, айниқса, судлар ўз фаолиятида Конституцияга тўғридан-тўғри мурожаат қилиши, унинг нормаларига асосланиб иш кўриши зарур.

Ҳар бир фуқаро кундалик ҳаётида, ўз ҳақ-ҳуқуқларини амалга ошириш ва ҳимоя қилишда Конституциямиздан куч-қувват олиб ҳаракат қилиши, унга таяниши лозим.

Бугунги шиддатли замонда инсон ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашга қаратилган демократик фуқаролик жамияти барпо этиш орқали Ўзбекистонда яшаётган ҳар бир фуқаронинг ривожланган давлатлардаги инсонлардан кам бўлмаган ҳолда ишлаши ва яшати

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

Қ А Р О Р И

ДЗЮДО СПОРТ ТУРИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

мактабгача ёшдаги болаларда дзюдога қизиқиш уйғотиш ва жанг санъатининг ушбу турى бўйича бошланғич кўникмаларни шакллантириш;

дзюдо бўйича профессионал тренерлар, малакали ҳакамлар ва мутахассисларни тайёрлаш тизимини ривожлантириш, ўқув-устлубий кўлланмалар ишлаб чиқиш;

дзюдо инфратузилмасини янада ривожлантириш ҳамда халқаро талабларга мослаштириш, умумий ўрта таълим мактабларида дзюдо заллари сонини кўпайтириш;

Куролли Кучлар ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг жисмоний тайёргарлик машғулотлари дастурига дзюдони босқичма-босқич киритиш, улар тизимидаги таълим муассасалари ўқувчи-талабалари учун ушбу спорт тури бўйича факультатив машғулотлар ва тўғарақлар ташкил қилиш;

аёллар ўртасида дзюдони ривожлантириш, бу борада узоқ йилларга мўлжалланган истиқболли режаларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш;

оммавий ахборот воситаларида соғлом турмуш тарзининг муҳим тарқибий қисми сифатида дзюдони тарғиб қилиш ҳамда бу жараёнда ахборотлаштириш ва мультимедиа махсулотларидан фойдаланишни таъминлаш.

2. Куйидагилар:

2022-2023 йилларда дзюдо спорт турини янада ривожлантириш бўйича “Йўл харитаси” 1-иловага мувофиқ;

2022 — 2025 йилларда дзюдо спорт турини ривожлантиришнинг мақсадли кўрсаткичлари 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

3. Белгилаб қўйилсинки, 2023 йил 1 январдан бошлаб аънаваний тарзда дзюдо спорт тури бўйича Ўзбекистонда қуйидаги мусобақалар ўтказилади:

катталар ўртасида **“Катта дубулга” халқаро турнири;**

Осиё чемпионати ғолиби ва Халқаро тоифадаги Ўзбекистон спорт устаси **Учкун Муродов хотирасига** бағишланган 18 ёшгача бўлган ўғил болалар ва қизлар ўртасида **халқаро турнири;**

умумий ўрта таълим мактаблари ўқувчилари ўртасида **“Халқ таълими вазири кубоги”;**

ўрта махсус, профессионал ва олий таълим муассасалари ўқувчи-талабалари ўртасида **“Олий ва ўрта махсус таълим вазири кубоги”;**

Куролли Кучлар тизимида **“Мудофаа вазири кубоги”;** 2024–2025 йилларда ҳарбийлар ўртасида **Жаҳон чемпионати.** Спортни ривожлантириш вазирлиги (Ш.Махмудов) Мудофаа вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Ўзбекистон Миллий олимпия қўмитаси, Ўзбекистон Миллий паралимпия қўмитаси, Ўзбекистон дзюдо федерацияси билан биргаликда:

бир ой муддатда ушбу қарорнинг 3-бандида кўрсатилган мусобақаларга пухта тайёргарлик кўриш ва уларни юқори савияда ўтказиш бўйича чора-тадбирлар режасини тасдиқласин;

халқаро турнирларда маҳаллий дзюдочилар билан биргаликда юқори рейтингга эга бўлган кучли халқаро дзюдочилар, тренерлар ва ҳакамларнинг иштирокини таъминласин;

юқоридаги мусобақалар ва турнирларни ўтказиш жараёнини маҳаллий ва хоржий оммавий ахборот воситалари ҳамда бошқа коммуникация манбаларида кенг ёритсин.

Туризм ва маданий мерос вазирлиги (Б.Ибрагимов) юқоридаги мусобақалар ва турнирларни туристик маршрутлар объектлари рўйхатиغا киритсин, уларга хоржий ва маҳаллий туристларни жалб қилиш чораларини кўрсин.

4. Халқаро дзюдо федерациясининг режасига мувофиқ, **2022 йил октябрь ойида Тошкент шаҳрида дзюдо бўйича катталар ўртасида Жаҳон чемпионати** ўтказилиши белгиланганлиги маълумот учун қабул қилинсин.

Белгилансинки:

жаҳон чемпионатини ўтказиш билан боғлиқ сарф-ҳаражатлар **ҳомийлар маблағлари** (титул ҳомийлик, реклама, ахборот ҳамкорлиги ҳамда телевизион трансляция медиа ҳуқуқларидан тушадиган), шунингдек, **Ўзбекистон дзюдо федерацияси маблағлари ҳисобидан қопланади.** Бунда олиннадиган фойда Ўзбекистон дзюдо федерацияси тасарруфида қолдириладиган ҳамда дзюдонин янада ривожлантиришга, жумладан, дзюдо мактабларини қуриш ва жиҳозлаш ҳамда федерация фаолиятини молиялаштиришга йўналтирилади;

жаҳон чемпионатини ўтказиш учун **аъзолик бадали** ва

муқофот пули билан боғлиқ сарф-ҳаражатлар Ўзбекистон дзюдо федерацияси маблағлари ҳисобидан қопланади.

Спортни ривожлантириш вазирлиги, Ўзбекистон Миллий олимпия қўмитаси Тошкент шаҳар ҳокимлиги ва Ўзбекистон дзюдо федерацияси билан биргаликда жаҳон чемпионатининг юқори даражада ўтказилишини таъминласин ва у билан боғлиқ бўлган барча ташкилий масалаларни ҳал этиш чораларини кўрсин.

5. 2023 йил 1 январдан бошлаб Сурхондарё вилояти Денов тумани ҳамда Хоразм вилояти Урганч шаҳар олимпия ва миллий спорт турларига иختисослаштирилган давлат мактаб-интернатлари негизида Спортни ривожлантириш вазирлиги тизимига кирувчи **Денов** ҳамда **Урганч дзюдо спорт маҳорати мактаблари** (кейинги ўринларда — дзюдо мактаблари) давлат спорт-таълими муассасаси сифатида ташкил этилсин.

Белгилансинки:

дзюдо мактаблари фаолияти дзюдо бўйича қобилиятли ва иктидорли ёш спортчиларни танлаб олиш ҳамда уларни, асосан, **миллий терма жамоаларга** тайёрлашга йўналтирилади;

дзюдо мактаблариغا **ўқишга 5-синфдан** қабул қилинади ҳамда таълим олиш муддати **етти йил** этиб белгиланади;

дзюдо мактабларининг ўқув жараёни Спортни ривожлантириш вазирлиги ва Халқ таълими вазирлиги томонидан белгиланади ҳамда тасдиқланган **ўқув режага** асосан амалга оширилади;

дзюдо мактаблари директори, унинг ўринбосарлари, тренер-ўқитувчилар, йўриқчи-услубчилар, тарбиячилар **мехнатига ҳақ тўлаш** ҳамда мактаб директорининг маънавий-маърифий ишлар бўйича ўринбосари ва тарбиячилар **мехнатини рағбатлантириш** Вазирлар Маҳкамасининг 2005 йил 21 декабрдаги **“Халқ таълими ходимлари меҳнатига ҳақ тўлашининг тақомиллаштирилган тизимини тасдиқлаш тўғрисида”**ги 275-сон қарорига мувофиқ;

дзюдо мактаблари директори, унинг ўқув ва спорт ишлари бўйича ўринбосари, тренер-ўқитувчилар, йўриқчи-услубчилар, тиббиёт ходимлари **мехнатини рағбатлантириш** Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 23 сентябрдаги **“Спорт мактаблари фаолиятини ҳамда спорт мактаблари тренерлари ва мутахассислари меҳнатини моддий рағбатлантириш тизимини янада тақомиллаштириш тўғрисида”**ги 211-сон қарорига мувофиқ;

дзюдо мактаблари тиббиёт ходимлари меҳнатига **ҳақ тўлаш** Вазирлар Маҳкамасининг 2005 йил 21 декабрдаги **“Тиббиёт ходимлари меҳнатига ҳақ тўлашининг тақомиллаштирилган тизимини тасдиқлаш тўғрисида”**ги 276-сон қарорига мувофиқ амалга оширилади.

Вазирлар Маҳкамаси икки ой муддатда дзюдо мактаблари фаолиятини ташкил этиш бўйича Ҳукумат қарорини қабул қилсин.

6. 2023 йил 1 январдан бошлаб:

умумий ўрта таълим мактабларида дзюдо спорт турини ривожлантириш бўйича **“Болалар учун дзюдо” дастури;** мактабгача таълим ташкилотларида **“Мактабгача дзюдо” лойиҳаси** жорий қилинсин.

Белгилансинки:

а) **“Болалар учун дзюдо” дастури** доирасида:

Халқ таълими вазирлиги билан ҳамкорликда ўқувчиларида дзюдо билан шуғулланиш **истаги юқори бўлган ҳамда спорт заллари мавжуд** умумий ўрта таълим мактаблари белгилаб олинади;

танлаб олинган умумий ўрта таълим мактабларида дзюдо бўйича дарсдан ташқари алоҳида спорт секциялари мактаб жойлашган ҳудуддаги **спорт мактабидан жалб этилган тренер-ўқитувчилар** томонидан амалга оширилади;

умумий ўрта таълим мактабларида дзюдо залларини ташкил этиш, мавжуд дзюдо инфратузилмасини кенгайтириш ва жиҳозлаш бўйича **инвестиция ва грантлар жалб қилинади;**

Халқаро дзюдо федерациясининг “Мактабларда дзюдо” дастури билан узвий боғлиқлик таъминланади, мазкур дастурдаги йўналишлар, функциялар ва бошқа муҳим чора-тадбирлар амалга оширилади;

дзюдонин ёшлар ўртасида кенг тарғиб қилиш ва оммалаштириш, уларда ушбу **спорт турига қизиқини ошириш**, ёшлар ўртасида дзюдо бўйича **мусобақаларни ўтказишга қўмаклашиш**, шунингдек, жисмоний имконияти чекланган ва ногиронлиги бўлган ўқувчиларни кўллаб-қувватлаш бўйича чора-тадбирлар амалга оширилади;

б) **“Мактабгача дзюдо” лойиҳаси** доирасида: мактабгача таълим ташкилотларида дзюдонин оммалаштириш ва кенг тарғиб қилиш орқали тарбияланувчиларни мазкур спорт тури билан **мунозам шуғулланишга жалб этиш;** тарбияланувчиларда дзюдо билан шуғулланишга

кучли ва таъсирчан мотивацияни шакллантириш.

7. Халқ таълими вазирлиги (Б.Саидов) Спортни ривожлантириш вазирлиги (А.Икрамов), Ўзбекистон дзюдо федерацияси (А.Камилов) билан биргаликда 2023 йилдан бошлаб дзюдо спорт турини ўқувчилар ўртасида оммалаштириш бўйича танланган мактабларни **ўқув кўлланма, татами, аксессуар** ва бошқа зарур анжомлар билан таъминлаш учун Халқ таълими соҳасида ислохотларга қўмаклашиш жамғармаси маблағлари ҳисобидан ҳар йили **5 миллиард сўмгача** маблағларни йўналтирсин.

8. Белгилаб қўйилсинки:

“Болалар учун дзюдо” дастури доирасида фаолият юритадиган **тренер-ўқитувчилар меҳнатига ҳақ тўлаш** Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 23 сентябрдаги “Спорт мактаблари фаолиятини ҳамда спорт мактаблари тренерлари ва мутахассислари меҳнатини моддий рағбатлантириш тизимини янада тақомиллаштириш тўғрисида”ги 211-сон қарорига мувофиқ спорт мактаблари тренер-ўқитувчилари учун белгиланган меъёрлар асосида амалга оширилади;

“Болалар учун дзюдо” дастури доирасида қуриб фойдаланишга топширилган дзюдо заллари **Халқ таълими вазирлиги тизимидаги умумий ўрта таълим мактаблари балансиде сақланади** ва улар фаолиятини тўлиқ ва самарали йўлга қўйиш мақсадида Ўзбекистон дзюдо федерацияси билан биргаликда Спортни ривожлантириш вазирлиги томонидан малакали тренерлар билан таъминланади;

“Болалар учун дзюдо” дастури доирасида қуриб фойдаланишга топширилган дзюдо залларида Ўзбекистон дзюдо федерацияси хузуридаги **Дзюдо спорт клубининг филиаллари ташкил этилади**, филиаллар фаолиятига Ўзбекистон дзюдо федерацияси методик раҳбарлик қилади, умумий ўрта таълим мактабларида ўқувчиларни дзюдога **ўргатиш орқали қарморни йилдан-йилга ошириб боради, улар ўртасида турнирлар, мусобақалар ташкил этади.**

9. Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Спортни ривожлантириш вазирлиги, Ўзбекистон Миллий олимпия қўмитаси ва Ўзбекистон дзюдо федерациясининг:

Мирзо Улўфёк номидаги Ўзбекистон Миллий университетида 2022/2023 ўқув йилдан бошлаб **“Дзюдо ва спорт фаолияти” бакалавриат таълим йўналишини** очиш;

Мирзо Улўфёк номидаги Ўзбекистон Миллий университетида “Дзюдо ва спорт фаолияти” бакалавриат таълим йўналиши бўйича 2022/2023 ўқув йили учун қабул параметрлари доирасида **қабул квоталарини белгилаш** ҳақидаги тақлифлари маъқуллансин.

10. Спортни ривожлантириш вазирлиги, Ўзбекистон Миллий олимпия қўмитаси, Ўзбекистон дзюдо федерациясининг Спортни ривожлантириш вазирлиги тизимида **Ўзбекистон дзюдо академиясини** ташкил этиш тўғрисидаги тақлифига розилик берилсин.

11. Куйидагилар Ўзбекистон дзюдо академиясининг **асосий вазифалари** этиб белгилансин:

дзюдо, шу жумладан, парадзюдо бўйича спортчилар, тренерлар, тренер-селекционерлар, ҳакамлар ва бошқа мутахассисларнинг касбий маҳорати ва малакасини ошириш;

дзюдо, шу жумладан, парадзюдо бўйича профессионал, юқори малакали спортчилар, тренерлар, тренер-селекционерлар, ҳакамлар ва бошқа мутахассисларни халқаро талаблар асосида тайёрлашга қўмаклашиш;

дзюдо, шу жумладан, парадзюдо бўйича ўқув дастурлар ва методологияни янгилаш, ёшларнинг тайёргарлик жараёнига илгор инновацион технологияларни жорий этиш;

маҳаллий ва хоржий мутахассислар иштирокида семинар, тренинг, мастер-класслар, ўқув машғулотлар ташкил этиш.

12. Ўзбекистон дзюдо академияси **фаолиятини молиялаштириш манбалари** этиб қуйидагилар белгилансин: Ўзбекистон дзюдо федерацияси маблағлари; жисмоний ва юридик шахсларнинг ҳомийлик хайриялари; халқаро ва чет эл ташкилотларининг грантлари; қонунчилик ҳужжатлари билан таққиланмаган бошқа манбалар. Вазирлар Маҳкамаси икки ой муддатда Ўзбекистон дзюдо академияси фаолиятини ташкил этиш бўйича Ҳукумат қарорини қабул қилсин.

13. Тошкент шаҳар ҳокимлиги (Ж.Артиқходжаев):

Фанлар академияси билан биргаликда Фанлар академияси Полимерлар кимёси ва физикаси институтига доимий фойдаланишга берилган ер участкасининг (Шайхонтоҳур тумани, Абдулла Қодирий кўчаси, 76-уй) Ўзбекистон дзюдо федерациясининг асосий базасига туташ бўлган ва бўш турган қисмини белгиланган тартибда захирага қайтариш; захирага қайтарилган ер участкасини давлат мулки сифатида

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

Қ А Р О Р И

ҚЎЛ ЖАНГИ СПОРТ ТУРИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

қўл жанги бўйича **230 нафар** Ўзбекистон спорт усталари ва **60 нафар** Халқаро тоифадаги Ўзбекистон спорт усталари етишиб чиққанлиги;

қўл жанги ўзида **бокс, таэквондо, кураш, каратэ, самбо, ушу** каби спорт турларини жамлаганлиги ва сўнгги йилларда бошқа аънаваний спорт турларига нисбатан кенг ом-малашиб бораётганлиги;

Ўзбекистон ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг Қўл жанги федерацияси республиканинг ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ва “Динамо” жисмоний тарбия спорт жамяти ташаббуси билан ташкил этилганлиги;

қўл жанги Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари орасида ҳар йили ўтказиладиган **“Армия ўйинлари”** дастурига киритилганлиги маълумот учун қабул қилинсин.

2. Қўл жанги спорт турини ривожлантиришнинг **асосий йўналишлари** этиб қуйидагилар белгилансин:

қўл жанги бўйича тизимли равишда мусобақалар ўтказиш ҳамда иктидорли спортчиларни аниқлаш, танлаш ва саралаш (селекция);

қўл жангини янада оммалаштириш, бу борада ёшларни спорт клублари, секциялари ва тўғарақларига кенг жалб этиш ҳамда шу орқали спортчиларнинг жиноятларини содир этиш ва жинойий гуруҳларга қўшилиб кетишининг олдини олиш;

қўл жанги бўйича профессионал тренерлар, малакали ҳакамлар ва мутахассисларни тайёрлаш тизимини ривожлантириш, ўқув-устлубий кўлланмалар ишлаб чиқиш;

қўл жанги билан шуғулланиш учун зарур моддий-техник база ва инфратузилмани шакллантириш;

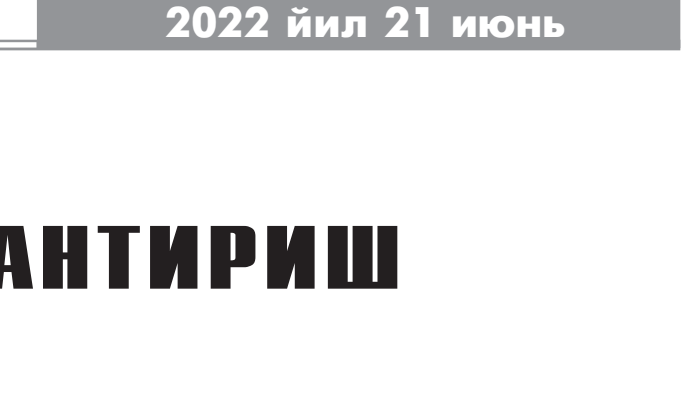
қўл жангини ҳам устувор спорт тури сифатида Куролли Кучлар ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг жисмоний тайёргарлик машғулотларида босқичма-босқич киритиш;

қўл жангини Куролли Кучлар хизматчилари ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимлари ҳамда аҳоли ўртасида, шу жумладан, оммавий ахборот воситалари орқали кенг тарғиб қилиш.

3. Ўзбекистон ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг Қўл жанги федерацияси, Миллий гвардия, Давлат хавфсизлик хизмати, Мудофаа вазирлиги, Ички ишлар вазирлиги, Фавқулодда вазиятлар вазирлиги, Давлат боҳжона қўмитаси ҳамда Спортни ривожлантириш вазирлигининг **2023 йилдан бошлаб** аънаваний тарзда қўл жанги спорт тури бўйича:

ҳар йили **Тошкент шаҳрида** 14 январь — **Ватан**

Халқ сўзи

давлат рўйхатидан ўтказиш ва Спортни ривожлантириш вазирлигига доимий фойдаланиш ҳуқуқи асосида ажратиш чораларини кўрсин.

Спортни ривожлантириш вазирлиги (М.Исмаилов) Ўзбекистон дзюдо федерацияси (А.Камилов) билан биргаликда ажратилган ер участкасида Ўзбекистон дзюдо академияси бино ва иншоотларини қуришни назарда тутувчи ижтимоий шериклик тўғрисида битим имзоланишини ҳамда **Япониянинг “Кодокан” кўп функцияли, замонавий ва универсал дзюдо маркази** намунаси бўйича жисмоний ва юридик шахсларнинг ҳомийлик хайриялари ҳисобидан Халқаро дзюдо федерацияси талабларига жавоб берадиган, спорт асбоб-ускуналари билан жиҳозланган **бино ва иншоотлар** (спорт зали, ўқув биноси, ошона ва ёрдамчи бинолар) **қурилиб, фойдаланишга топширилишини таъминласин.**

14. Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги (А.Бобоев) Спортни ривожлантириш вазирлиги (М.Исмаилов), Тошкент вилояти ҳокимлиги ҳамда Ўзбекистон дзюдо федерацияси билан биргаликда 2023 йилда Ўзбекистон Республикасининг ижтимоий ва ишлаб чиқариш инфратузилмасини ривожлантириш дастурига Тошкент вилояти, Бўстонлик тумани, Октош қишлоғи ҳудудида дзюдо бўйича миллий терма жамоалар учун Халқаро дзюдо федерацияси стандартларига жавоб берадиган 50 ўринли ётоқхона ва ошона, тренажёр зали, тиббий пункт ва замонавий спорт анжомлари билан тўлиқ жиҳозланган **ўқув-машғулот базасини барпо этиш юзасидан тақлиф киритилишини таъминласин.**

15. Тошкент вилояти ҳокимлиги (З.Мирзаев) “Чорвоқ” туристик рекреацион зонаси” ДУК билан келишган ҳолда Тошкент вилояти, Бўстонлик тумани, Октош қишлоғи ҳудудидаан **Спортни ривожлантириш вазирлигига 0,5 га ер участкасини** 2022 йил якунига қадар доимий фойдаланиш ҳуқуқи асосида ажратилишини таъминласин.

Спортни ривожлантириш вазирлиги (М.Исмаилов) Ўзбекистон дзюдо федерацияси (А.Камилов) билан биргаликда ажратилган ер участкасида дзюдо бўйича миллий терма жамоалар учун **ўқув-машғулот базасини барпо этишни** назарда тутувчи ижтимоий шериклик тўғрисида битим имзоланишини таъминласин.

16. Молия вазирлиги (Т.Ишметов) Спортни ривожлантириш вазирлиги билан биргаликда мазкур қарорда белгиланган чора-тадбирларни амалга ошириш, дзюдо спорт анжомлари ва жиҳозлари билан таъминлаш, шунингдек, дзюдонин ривожлантириш мақсадлари учун Ўзбекистон Миллий олимпия қўмитасига жорий йилда спорт соҳаси учун кўзда тутилган маблағлар доирасида **2 миллиард сўм** ажратилишини таъминласин.

17. Спортни ривожлантириш вазирлиги (А.Икрамов) Ўзбекистон дзюдо федерацияси билан биргаликда 2022 йил 20 декабрга қадар спорт мактаблари ҳамда Олимпия ва Паралимпия спорт турларига тайёрлаш марказларини халқаро талабларга жавоб берадиган дзюдо спорт анжомлари, жиҳозлари, кийимлари ва экипировкаси ҳамда бошқа зарур воситалар билан таъминласин ва ушбу мақсадларга **Спорт ва оммавий жисмоний тарбия тадбирларининг 2022 йил учун республика календарь режасида ажратилган маблағларнинг иқтисод қилинган қисмидан** зарур маблағлар йўналтирсин.

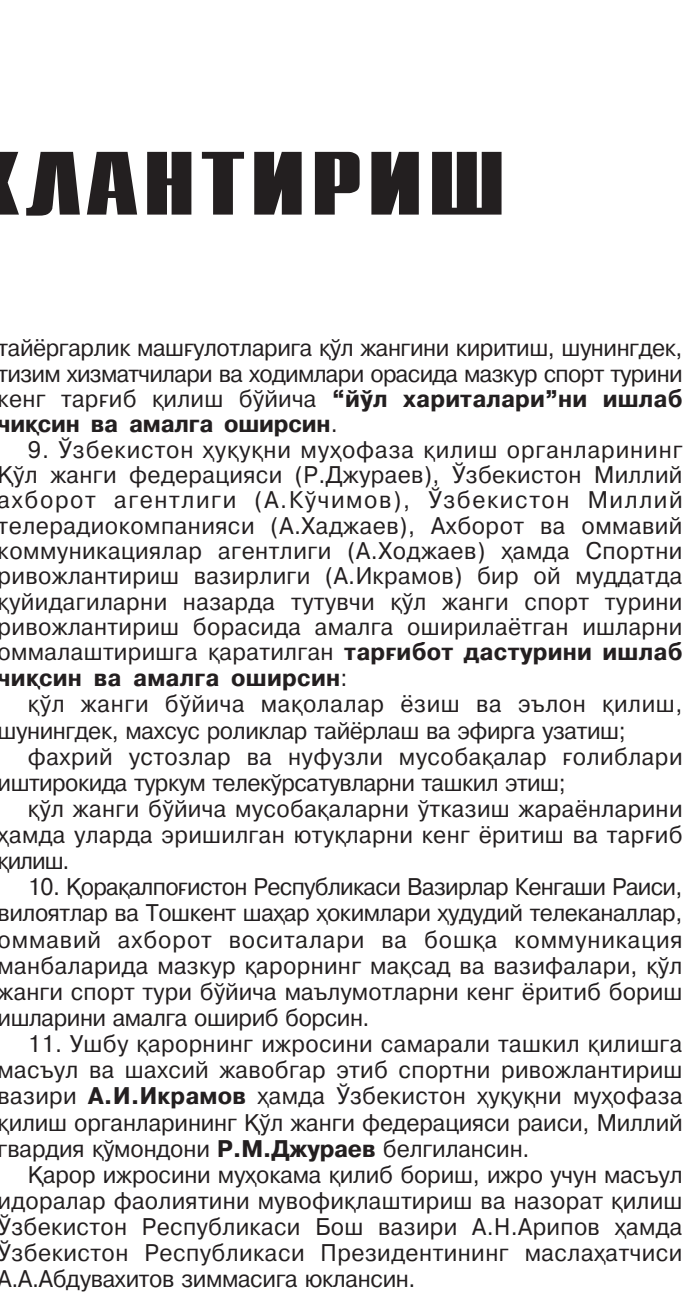
18. Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги ҳамда Ўзбекистон Миллий телерадиокомпаняиси мазкур қарорнинг мазмун-моҳияти ва амалий аҳамиятини ёритишга оид мақолалар, брифинглар, тематик телекўрсатувлар ташкил этсин.

19. Спортни ривожлантириш вазирлиги манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда икки ой муддатда қонунчилик ҳужжатларига ушбу қарордан келиб чиқадиган ўзгартириш ва қўшимчалар тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига тақлифлар киритсин.

20. Мазкур қарорнинг ижросини самарали ташкил қилишга масъул ва шахсий жавобгар этиб спортни ривожлантириш вазири **А.И.Икрамов**, спортни ривожлантириш вазири ўринбосари **Ш.Ш.Махмудов** ҳамда Ўзбекистон дзюдо федерацияси раиси **А.Я.Камилов** белгилансин.

Қарор ижросини муҳокама қилиб бориш, ижро учун масъул идоралар фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазири А.Н.Арипов ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг маслаҳатчиси А.А.Абдувахитов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти	Ш. МИРЗИЁЕВ
Тошкент шаҳри, 2022 йил 20 июнь	

Ўзбекистон Республикаси Президенти	Ш. МИРЗИЁЕВ
Тошкент шаҳри, 2022 йил 20 июнь	

БЕТАКРОР ЮРТИМИЗДА БАРҚАРОР ЖАМИЯТНИ ВА БАРДАВОМ ТАРАҚҚИЁТНИ ТАЪМИНЛАШ – БАРЧАМИЗНИНГ БОШ МАҚСАДИМИЗ

Маъмурий, фуқаролик, иқтисодий, жиноий жавобгарлик ва бошқа йўналишдаги ишларни кўриб чиқишда инсонга нисбатан қўланиладиган ҳуқуқий таъсир чоралари — қонуний мақсадга эришиш учун етарли бўлиши ҳамда шахсга имкон қадар энгиллик яратиши кераклиги таъкидланди.

Иккинчи йўналишда “Ўзбекистон — ижтимоий давлат” деган ғоя илгари сурилди. Давлатимиз раҳбари Конституцияга қонунчилик тақлифларини киритиш институтини жорий этишни тақлиф қилди. Бу қонунда орқали халқ бевосита ташаббус кўрсатиш ҳуқуқини қўлга киритади. 100 минг кишидан кам бўлмаган микдордаги фуқаролар ўз қонунчилик тақлифларини Олий Мажлис Қонунчилик палатасига киритиш имкониятига эга бўлади.

Хукумат ваколатларини ҳам кенгайтириб, Вазирилар Маҳкамаси ва ҳокимликларнинг экология, ёшлар, оилани қўллаб-қувватлаш, ногиронлиги бўлган шахсларни ижтимоий ҳимоя қилиш, жамоат транспортини ривожлантириш, аҳолининг дам олиши учун зарур шaroитларни яратиш, фуқаролик жамияти институтларини қўллаб-қувватлаш бўйича масъулиятини Конституцияда белгилаш лозимлиги қайд этилди.

Жаҳонда туб ўзгаришлар юз бераётган ҳозирги шароитда, Ўзбекистон ташқи сиёсатининг концептуал-ҳуқуқий асосларини янгилаш ва такомиллаштириш муҳимлиги ҳам таъкидланди. Маълумки, Конституциявий комиссия томонидан умумлаштирилган тақлифларни энди Қонунчилик палатаси депутатлари қонунчилик ташаббуси тартибда Парламент кўйи палатасига киритади. Парламентда улар чуқур муҳомадан ўтказилиб, янгиланган Конституция лойиҳаси тайёрланади. Қонунчилигимизга кўра, парламентнинг ўзи ҳам Конституцияга ўзгариш киритиш ҳақида қарор қабул қилади.

Жаҳонда туб ўзгаришлар юз бераётган ҳозирги шароитда, Ўзбекистон ташқи сиёсатининг концептуал-ҳуқуқий асосларини янгилаш ва такомиллаштириш муҳимлиги ҳам таъкидланди.

Маълумки, Конституциявий комиссия томонидан умумлаштирилган тақлифларни энди Қонунчилик палатаси депутатлари қонунчилик ташаббуси тартибда Парламент кўйи палатасига киритади. Парламентда улар чуқур муҳомадан ўтказилиб, янгиланган Конституция лойиҳаси тайёрланади. Қонунчилигимизга кўра, парламентнинг ўзи ҳам Конституцияга ўзгариш киритиш ҳақида қарор қабул қилади.

Тўртинчи йўналиш мамлакатимизда давлат бошқарувини такомиллаштириш, халқ ҳокимиятичилигини кучайтиришга қаратилгани билан жуда муҳим. Биз эл-юрт ташвиши билан яшайдиган халқчил давлат барпо этишни кўзлаганмиз. Бу шунинг асосидир, давлат, унинг органлари ва мансабдор шахслари халқ учун ишлади, унга хизмат қилади. Давлат ҳокимияти устидан халқ назорати ўрнатилди. Конституцияга давлат органлари фаолиятида очиқлик, шаффофлик ва ҳисобдорликни, мазкур органларнинг ишчан ва тежамкор бўлишини таъминлаш юзасидан қонунлар киритишни тақлиф қилди, — деди Президент.

Жумладан, ҳукуматни шакллантириш ва унинг самарали фаолият яритишини таъминлашда Олий Мажлисининг ваколатларини кенгайтириш, Президентнинг айрим ваколатларини Олий Мажлисга ўтказиш бўйича тақлифлар билдирилди. Ҳокимлар бир вақтнинг ўзида халқ депутатла-

ри Кенгашларига ҳам бошчилик қилиши ҳақидаги тақлифларни киритиш институтини жорий этишни тақлиф қилди. Бу қонунда орқали халқ бевосита ташаббус кўрсатиш ҳуқуқини қўлга киритади. 100 минг кишидан кам бўлмаган микдордаги фуқаролар ўз қонунчилик тақлифларини Олий Мажлис Қонунчилик палатасига киритиш имкониятига эга бўлади.

Хукумат ваколатларини ҳам кенгайтириб, Вазирилар Маҳкамаси ва ҳокимликларнинг экология, ёшлар, оилани қўллаб-қувватлаш, ногиронлиги бўлган шахсларни ижтимоий ҳимоя қилиш, жамоат транспортини ривожлантириш, аҳолининг дам олиши учун зарур шaroитларни яратиш, фуқаролик жамияти институтларини қўллаб-қувватлаш бўйича масъулиятини Конституцияда белгилаш лозимлиги қайд этилди.

Жаҳонда туб ўзгаришлар юз бераётган ҳозирги шароитда, Ўзбекистон ташқи сиёсатининг концептуал-ҳуқуқий асосларини янгилаш ва такомиллаштириш муҳимлиги ҳам таъкидланди. Маълумки, Конституциявий комиссия томонидан умумлаштирилган тақлифларни энди Қонунчилик палатаси депутатлари қонунчилик ташаббуси тартибда Парламент кўйи палатасига киритади. Парламентда улар чуқур муҳомадан ўтказилиб, янгиланган Конституция лойиҳаси тайёрланади. Қонунчилигимизга кўра, парламентнинг ўзи ҳам Конституцияга ўзгариш киритиш ҳақида қарор қабул қилади.

Жаҳонда туб ўзгаришлар юз бераётган ҳозирги шароитда, Ўзбекистон ташқи сиёсатининг концептуал-ҳуқуқий асосларини янгилаш ва такомиллаштириш муҳимлиги ҳам таъкидланди.

Маълумки, Конституциявий комиссия томонидан умумлаштирилган тақлифларни энди Қонунчилик палатаси депутатлари қонунчилик ташаббуси тартибда Парламент кўйи палатасига киритади. Парламентда улар чуқур муҳомадан ўтказилиб, янгиланган Конституция лойиҳаси тайёрланади. Қонунчилигимизга кўра, парламентнинг ўзи ҳам Конституцияга ўзгариш киритиш ҳақида қарор қабул қилади.

Жаҳонда туб ўзгаришлар юз бераётган ҳозирги шароитда, Ўзбекистон ташқи сиёсатининг концептуал-ҳуқуқий асосларини янгилаш ва такомиллаштириш муҳимлиги ҳам таъкидланди.

Жаҳонда туб ўзгаришлар юз бераётган ҳозирги шароитда, Ўзбекистон ташқи сиёсатининг концептуал-ҳуқуқий асосларини янгилаш ва такомиллаштириш муҳимлиги ҳам таъкидланди.

Жаҳонда туб ўзгаришлар юз бераётган ҳозирги шароитда, Ўзбекистон ташқи сиёсатининг концептуал-ҳуқуқий асосларини янгилаш ва такомиллаштириш муҳимлиги ҳам таъкидланди.

Ў.А.

ЎЗАРО ИШОНЧ ВА ЮКСАК ЭҚТИРОМГА АСОСЛАНГАН ҲАМКОРЛИК

134 та ҳужжат, шу жумладан, 7 та давлатлараро, 54 та ҳукуматлараро, 35 та идораларо ва бошқа ҳужжатларни ўз ичига олган шартномавий-ҳуқуқий база ҳамкорлигини ривожлантиришнинг мустақам асоси бўлиб хизмат қилмоқда.

1996 йил 27 май куни Бокуда имзоланган Дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома ҳамда 2004 йил 23 март куни Тошкентда имзоланган Стратегик шерикликни янада мустақамлаш тўғрисидаги декларация асосий ҳужжатлар ҳисобланади.

Алоҳида таъкидлаш жоизки, сўнгги йилларда икки томонлама муносабатлар янги динамикага ва мазмунга эга бўлиб бормоқда. Юқори мақомдаги алоқалар сезиларли даражада фаолашяпти. Хусусан, парламентлараро ҳамкорлик ички ривожланимда, парламент вакиллари Ўзбекистон ва Озарбайжонда бўлиб ўтаётган Президент ҳамда парламент сайловларида халқро кўзатуви сифатида мунтазам иштирок этиб келаяпти, шунингдек, турли халқро тадбирларда қатнашмоқда.

2020 йил икки мамлакат қонунчи қарувчи органлари — Ўзбекистон Олий Мажлиси ва Озарбайжон Миллий Мажлисида парламентлараро ҳамкорлик гуруҳлари ташкил этилди.

Жорий йил 31 март — 2 апрель кунлари Озарбайжон Миллий Мажлиси раиси Соҳиба Гафарова Ўзбекистонга расмий ташриф билан келди. Ташриф чоғида Озарбайжон делегацияси раҳбари Президент Шавкат Мирзиёев томонидан қабул қилинди.

15 — 18 май кунлари Ўзбекистон Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Спикери Нуриддинжон Исмоилов Озарбайжонга ташриф буюрди. Мамлакатимиз парламенти кўйи палатаси раҳбарини Президент Илҳом Алиев қабул қилди.

Ўзбекистон ва Озарбайжон БМТ, Туркий давлатлар ташкилоти, Ислам ҳамкорлик ташкилоти, Муствақил Давлатлар Ҳамдўстлиги ва бошқа етакчи халқро тузилмалар доирасида яқин ҳамкорлик қилиб, бир-бирининг ташаббусларини ўзаро қўллаб-қувватламоқда.

Мамлакатлар халқро кун тартибидоги асосий масалалар, жумладан, замонавий таҳдидлар ва хавфсизлик муаммоларига қарши курашиш, ядро қуроллини тарқатмаслик тартибини мустақамлаш, инсон ҳуқуқларини

ҳимоя қилиш ва Барқарор ривожланиш мақсадларини амалга ошириш бўйича ўхшаш позицияларга эга.

Озарбайжон Ўзбекистон ташаббуси билан қабул қилинган БМТнинг “Марказий Осиё минтақасида тинчлик, барқарорлик ва исчи тараққиётни таъминлаш бўйича минтақавий ва халқро ҳамкорлини мустақамлаш” (2018 й.), “Маърифат ва диний бағрикенглик” (2018 й.), “Марказий Осиёда барқарор туризм ва барқарор ривожланиш” (2019 й.), “Орол-бўйи минтақасини экологик инновациялар ва технологиялар худуди деб эълон қилиш тўғрисида”ги (2021 й.) резолюцияларини қўллаб-қувватлади ва уларга ҳаммуаллифлик қилди.

Шунингдек, Озарбайжон томони Жаҳон сайёҳлик ташкилоти (UNWTO) Бош ассамблеясининг 25-сессиясини 2023 йилда Самарқанд шаҳрида ўтказишни ёқлаб овоз берди.

Ўзбекистон ва Озарбайжон бошқа давлатлар билан биргаликда ЮНЕСКОнинг Репрезентатив рўйхатига 2016 йилда Наврўз байрами ва 2020 йилда миниатюра санъатини киритди.

Савдо-иқтисодий алоқалар ривожланишининг ижобий динамикаси 2016 йилдан бери деярли 6 баравар ошди. Мамлакатимиз ўртасидаги савдо муносабатлари эркин савдо режимида амалга оширилмоқда. 1998 йилда ташкил этилган ҳамкорлик бўйича Ҳукуматлараро комиссия савдо-иқтисодий алоқаларини ривожлантиришнинг самарали механизмига айланди.

Бугунги кунда Ўзбекистон худудида Озарбайжон капитал иштирокида 234 та корхона фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг 82 таси кўшма ва 152 таси юз фоиз хорижий капитал иштирокидаги корхоналардир. Аксарият қисми машинасозлик ва металлчи қайта ишлаш, энергетика, энгил санает, озиқ-овқат тармоғи, заргарлик буюмлари ишлаб чиқариш ва таъмирлаш, молия ва сурғута, кўчмас мулк операциялари, хизмат кўрсатиш, савдо йўналишларида фаолият юритади. Ўз навбатида, Озарбайжонда “Uzbekistan Airways” АЖ ваколатхонаси ва “Ўзавтосаноат” АКнинг “Ўзавто Боку” дилерлик маркази ташкил этилган.

2021 йил сентябрь ойида Озарбайжоннинг Хажигбад шаҳрида “UzAuto Motors” ва “SamAuto” йиғиш линиялари очилди. Декабрь ойида

“UzAuto” ишлаб чиқариш линияси янги босқичга ўтди — заводда “Chevrolet”нинг “Damas”, “Labo”, “Lacetti”, “Tracker” ва “Malibu” автомобилларини йиғиш йўлга қўйилди.

Ўтган йил 15 — 17 декабрь кунлари Боку шаҳрида “Made in Uzbekistan” миллий маҳсулотлар халқро кўргазмаси бўлиб ўтди. Тадбирда икки мамлакат расмий ва ишбилармон доиралари вакиллари иштирок этди.

Бизнес-миссиянинг асосий мақсади — Ўзбекистон маҳсулотларини илгари суриш, ишбилармон доиралар вакиллари ўртасидаги алоқаларни мустақамлаш, экспорт ҳажмини ошириш, кўргазма қатнашчиларини мамлакатимизнинг ишлаб чиқариш салоҳияти билан яқиндан таништириш, юқори қўшимча қийматга эга бўлган ва импорт ўрнини босувчи янги ишлаб чиқариш қувватларини ташкил этиш бўйича кооперация алоқаларини ривожлантириш, маҳсулотларини учинчи мамлакатларга экспорт қилиш, Ўзбек экспортчиларига экспорт шартномаларини тузиш орқали ўз маҳсулотларини ва хизматларини ташқи бозорга олиб чиқиш учун ихтисослаштирилган хизматлар мажмуасини тақдим этишдан иборат бўлди.

Халқро кўргазмада мамлакатимизнинг 80 дан ортиқ тўқимачилик, чарм-пойабзал, ипакчилик, озиқ-овқат, кимё, электротехника, фармацевтика, қурилиш, мебель ва машинасозлик санаети соҳаларига ихтисослаштирилган корхоналарнинг экспорт ва ишлаб чиқариш салоҳияти Озарбайжон кенг жамоатчилиги вакилларига тақдим этилди.

Тадбир доирасида Ўзбекистон ва Озарбайжон ишбилармон доиралари вакиллари иштирокида 150 дан ортиқ “B2B” шаклидаги амалий учрашувлар, компаниялар тақдимотлари, матбуот анжуманлари, шунингдек, маданий ва гастрономик дастурлар уюштирилди.

Уч кунлик кўргазма якунлари бўйича жами 13,5 миллион АҚШ долларига тенг шартномалар имзоланди. Ҳамкорликнинг Ўзбекистон —

Буларнинг барчаси мустақам тарихий асос ва замонавий қонунчилик базасига эга бўлган ўзаро муносабатлар ички ривожланиб, жадаллашяётганидан далолат беради.

Тошкентта амалга оширилаётган олий даражадаги ташриф икки қардош халқ учун Ўзбекистон ва Озарбайжон фаровонлиги ҳамда осоийишталлиги йўлида ўзаро ҳамкорлик, маданий алмашинув ва дўстлик алоқаларини мустақамлашга юксак натижаларга эришишнинг янги ўқларини очиши, шубҳасиз.

«Дунё» АА.

ЎЗБЕКИСТОН ВА АҚШ МУНОСАБАТЛАРИДА ЯНГИ ҚИРРАЛАР ОЧИЛМОҚДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Раиси, Одам савдосига ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш бўйича миллий комиссия раиси Танзила Норбоева бошчилигидаги мамлакатимиз делегацияси Вашингтонга ташрифи доирасида АҚШ расмийлари, жамоатчилик ва ишбилармон доиралар вакиллари билан учрашувлар ўтказди ва икки давлат алоқаларини мустақамлашга йўналтирилган тадбирларда қатнашди. Бу сайёҳаракатлар, пировардида, Ўзбекистон ва АҚШ муносабатларида янги қирралар очилаётганидан далолат беради.

Мулоқот

Томонлар савдо-иқтисодий ҳамкорлиқни янада ривожлантиришдан манфаатдор

Танзила Норбоева АҚШ савдо вакили ўринбосари (USTR) Кристофер Уилсон билан учрашди.

Мулоқот аввалида юртимизда мажбурий меҳнатга қарши курашиш, фуқаролар меҳнат ҳуқуқларини таъминлаш ва норматив-ҳуқуқий базани такомиллаштириш борасида амалга оширилган ишлар ва уларнинг натижалари ҳусусида батафсил ахборот берилди.

Ўз навбатида, USTR вакили Ўзбекистоннинг мажбурий меҳнатга барҳам бериш борасидаги ютуқларини олқишлар экан, “Cotton Campaign” коалициясининг пахта бойоти бекор қилиниши мажбурий меҳнатни бартараф этишда эришилган муваффақиятини яққол эътирофи эканини таъкидлади.

К. Уилсоннинг сўзларига кўра, Қўшма Штатлар Ўзбекистоннинг Жаҳон савдо ташкилоти (ЖСТ)га аъзо бўлишга қаратилган сайёҳаракатларини қўллаб-қувватлайди. Шу муносабат билан у Америка томони Ўзбекистоннинг ЖСТга қўшилиши бўйича ишчи гуруҳнинг 5-мажлисида қатнашишга тайёригини билдирди. Жараённинг мураккаблигини тан олган ҳолда, у ушбу масалада Америка томони доимий қўллаб-қувватлашни маълум қилди.

Бундан ташқари, АҚШ савдо вакили ўринбосари USTR Марказий Осиё мамлакатлари ва АҚШ ўртасидаги савдо ва инвестициялар бўйича Доиравий битим (TIFA) юзасидан умумий устувор йўналишларни қўллаб-қувватлашда Ўзбекистон билан алоқаларни янада кенгайтиришдан манфаатдор эканини таъкидлади. Шу нуқта назардан, у электрон савдони ривож-

лантириш масаласида Ўзбекистон билан мувофиқлаштириш бўйича яқин ҳамкорлик қилишга умид билдирди. Зеро, бу минтака мамлакатларининг глобал етакчи бериш занжирига интеграциясини чуқурлаштириш учун мустақам замин яратаяди. К. Уилсон, шунингдек, мазкур фаолият хотин-қизларнинг иқтисодий имкониятларини кенгайтириш бўйича TIFAнинг бошқа ишчи гуруҳи томонидан қўллаб-қувватлашига умид қилаётганини айтди.

Парламентлараро алоқаларни мустақамлаш тўғрисида келишувга эришилди

Ташриф доирасида Танзила Норбоева бошчилигидаги делегациямиз АҚШ Конгрессидаги “Ўзбекистон бўйича кокус” раҳбарлари — конгрессмен-демократ Висенте Гонсалес ва республикачи конгрессмен Трент Келли билан учрашди.

Унда даставвал мезбонлар Ўзбекистон делегацияси раҳбарини мамлакатда болалар меҳнатига ва мажбурий меҳнатга барҳам берилгани ҳамда “Cotton Campaign” коалицияси томонидан ўзбек пахтаси ва тўқимачилик маҳсулотларига қўйилган бойкот олиб ташлангани билан қутлади. Уларнинг сўзларига кўра, республика пахта санаетида Президент Шавкат Мирзиёев ташаббуси билан олти йил аввал бошланган туб ислохотлар ўз самарасини бермоқда. Мамлакат энгил санаети маҳсулотларининг жаҳон бозорларига, жумладан, АҚШ бозорига қиқиши учун мисли қўрилмаган шарт-шaroит яратилмоқда. Ушбу тарихий воқеа пандемия келтириб чиқарган маҳсулот етка-

зиб бериш занжиридоги узилишлар билан бир вақтга тўғри келди, бу ўзбекистонлик ишлаб чиқарувчиларга жаҳон тўқимачилик соҳасида ўз ўрнини эгаллаш учун ноёб имконият тақдим этаётди.

Конгрессменлар парламентлараро ҳамкорлик ҳақида гапирар экан, бошқа қонун чиқарувчилари ҳам АҚШ Конгрессининг Ўзбекистон мустақиллиги ва суверенитетини қўллаб-қувватлашга қаратилган махсус резолюцияси ҳаммуаллифи бўлишга чакирлишда давом этажагини маълум қилди.

— Ҳозирги вақтда бизда 21 та овоз бор ва ушбу ҳужжат АҚШ Конгресси томонидан маъқулланиши учун яна тўрт нафар конгрессмен қўллаш керак. Резолюция давлатларимиз ўртасида дипломатик муносабатлар ўрнатилганининг 30 йиллиги муносабати билан қабул қилиниши учун бор куч ва имкониятларимизни ишга солишга тайёригимиз, — деб таъкидлади Т. Келли.

Америкалик қонун чиқарувчи, шунингдек, АҚШ Конгресси Ўзбекистонга нисбатан “Жексон-Вэник” тузатишини қўллашни тугатиш ҳақидаги қонун лойиҳасини қабул қилишга содиқликни билдирди. Бунинг муҳимлиги шундаки, бу икки мамлакат ўртасида савдо соҳасида камситилмайдиган нормал муносабатлар ўрнатилишига ёрдам беради.

В. Гонсалес ҳозирги кунда 17 нафар конгрессмен аъзо бўлган АҚШ Конгрессидаги “Ўзбекистон бўйича кокус”нинг аҳамиятига тўхталиб ўтди. У мазкур дўстлик гуруҳи ҳақида гапирар экан, коронавирус пандемияси даврида барча кокуслар таркиби қамайган бўлса-да, фақат “Ўзбекистон бўйича кокус” сифи кенгайгани ва ҳозирда у қизгин фаолият олиб бораётганини мамнуният билан қайд этди.

АҚШ Конгрессидаги “Ўзбекистон бўйича кокус” раҳбарлари билан учрашув якунида Ўзбекистон — Америка кун тартибининг долзарб масалалари бўйича доимий алоқаларни қўллаб-қувватлаш ва икки мамлакат қонун чиқарувчиларининг ўзаро ташрифлари орқали парламентлараро алоқаларни янада мустақамлаш тўғрисида келишувга эришилди.

Юртимиз хорижий корхона ва инвестициялар учун истиқболли бозорга айлангани айтилди

Сенат Раиси Танзила Норбоева бошчилигидаги делегациямиз Америка қийим

ва пойабзал уюшмаси (AAFA) президенти Стив Ламар билан мулоқот ўтказди.

Сўхбат чоғида дастлаб Ўзбекистонда пахта етиштириш ва уни қайта ишлашга кластер ёндашувини жорий этиш, пахта терими ҳамда етиштиришда болалар ва мажбурий меҳнатга барҳам бериш бўйича амалга оширилган ишлар, тўқимачилик соҳасидаги корхоналарни давлат томонидан тизимли қўллаб-қувватлаш ҳамда “Cotton Campaign” халқро коалициясининг ўзбек пахтачиси глобал бойоти бекор қилинганидан кейин яратилган янги имкониятлар ҳақида маълумот берилди.

Ўз навбатида, С. Ламар Ўзбекистон қисқа вақт ичида ақлбавар қилмайдиган ютуқларга эришганини, хорижий корхоналар ва инвестициялар учун истиқболли бозорга айланганини таъкидлади.

Учрашув якунида Тошкентда бўлиб ўтайдиган халқро тўқимачилик форуми ишига Америка қийим ва пойабзал уюшмаси аъзолари орасидан етакчи ритейлер ва брендларни жалб этишга қаратилган сайёҳаракатларни мувофиқлаштиришга келишиб олинди.

Мажбурий меҳнатга барҳам бериш бўйича катта ютуқ қўлга киритилгани эътироф қилинди

Одам савдосига ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш бўйича миллий комиссия раиси Танзила Норбоева ҳамда бандлик ва меҳнат муносабатлари вазири Нозим Хусанов АҚШ меҳнат вазири ўринбосари Теа Ли билан Вашингтонда музокара ўтказди.

Мулоқот аввалида Ўзбекистон қонунчилигидаги сўнгги ўзгаришлар ҳамда мажбурий меҳнатнинг олдини олиш ва унга тўлиқ барҳам беришга қаратилган ҳуқуқни қўллаш чораларини кучайтириш тўғрисида батафсил маълумот берилди. Фуқаролик жамияти институтларини жалб қилган ҳолда, пахта терими даврида мажбурий меҳнатни мониторинг қилиш механизмларини самарали татибиқ этиш, муносиб меҳнат шaroитларини таъминлаш дастурларини амалга ошириш ҳамда Халқро меҳнат ташкилотининг ҳуқуқий ҳужжатларини имплементация қилиш ҳақида алоҳида тўхталиб ўтилди.

Т. Ли сўнгги йилларда Ўзбекистон мажбурий меҳнатга барҳам бериш бўйича катта ютуқларга эришганини таъкидлаб, республиканинг ХМТ билан биргаликда муносиб меҳнат дастури ва уч томонлама ҳамкорлик механизмларини амалга оширишни давом эттириш бўйича режаларини олқишлады. Айни чоғда фуқаролик жамияти институтларини мониторинг жараёнига жалб этиш кенгайтирилгани ҳамда норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг ХМТ конвенцияларига мувофиқлигини текшириш амалиёти жорий этилганлигини юқори баҳолады.

Бундан ташқари, мулоқот давомида томонлар халқро брендлар ишончини мустақамлаш ва масъулиятли маҳсулот етказиб бериувчиларни танлашда мамлакат рақобатбардорлигини таъминлаш учун муствақил қасаба уюшмаларини қўллаб-қувватлаш чора-тадбирларини ҳам муҳокама қилди.

Учрашувда АҚШ Меҳнат вазириликнинг “Ўзбекистон пахта санаетида шаффофлик ва ҳисобдорлиқни ошириш” лойиҳаси ҳам кенг муҳокама қилинди.

Таъкидланганидек, мазкур лойиҳа меҳнатқашларнинг (қасаба уюшмалари ташкилотлари) жамоавий ҳуқуқларини мустақамлаш, маҳаллий пахта санаети корхоналарида халқро меҳнат стандартларига мувофиқ тадбиркорлик ва меҳнат муносабатлари қоидаларига риоя этилишини ва лозим даражадаги корпоратив бошқарувни таъминлаш имконини бериши билан муҳим аҳамиятга эга.

Учрашув якунида инсон ҳуқуқларини ҳурмат қилган ҳолда, меҳнат муносабатлари тизимини такомиллаштириш, аҳоли бандлигини таъминлаш, шунингдек, муносиб меҳнат шaroитларини яратиш соҳасида қўшма дастурларни амалга ошириш юзасидан доимий алоқаларни янада мустақамлашга келишиб олинди.

Тўқимачилик борасидаги салоҳият намойиш этилди

Жорж Вашингтон университетининг Тўқимачилик музейида Ўзбекистоннинг тўқимачилик соҳасида тижорат ва инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш салоҳияти намойиш этилди. Тақдимотда Ўзбекистон Олий Маж-

лиси Сенати Раиси, Одам савдосига ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш бўйича миллий комиссия раиси Танзила Норбоева, “Ўзтўқимачиликсаноат” уюшмаси ҳамда мамлакатимиз пахта ва тўқимачилик кластерлари, АҚШ тўқимачилик индустрияси вакиллари, Ўзбекистон аграр секторидоги АҚШ инвесторлари — “CNH Industrial” ва “John Deere”, Пахта бўйича Миллий кенгаш савдо бирлашмаси, “Global Trade Alliance of America” компанияси, Қўшма Штатлар Тижорат хизмати, Давлат департаменти, дипломатлик корпуси ҳамда Халқро молия корпорацияси ва Жаҳон банки вакиллари қатнашди.

Тадбирда Ўзбекистон тўқимачилик санаетининг ўзига хос устуниликларини, қишлоқ ҳўжалигида кластер ишлаб чиқаришининг ўрни ва пахта йиғим-терими жараёнини механизациялаш масалалари атрофида муҳокама қилинди.

Қайд этилганидек, Ўзбекистон кластер тизими доирасида меҳнат амалиёти бўйича тўлиқ ошқоралиқни таъминлаш ва ишлаб чиқаришининг барча босқичини — пахта етиштиришдан тортиб, уни чуқур қайта ишлашга ва тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришгача кузатиш имконини берадиган замонавий корхоналарни ташкил этиш йўлидан дадил одимламоқда.

Шунингдек, иштирокчилар Ўзбекистонда

Конституциявий комиссияда

ЎТГАН ДАВРДАГИ ФАОЛИЯТ САРҲИСОБИ

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши ва Қонунчилик палатаси Кенгашининг қўшма мажлиси бўлиб ўтди. Унда Олий Мажлис палаталари Кенгашлари аъзолари, депутатлар, сенаторлар ва оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Қўшма мажлисда Ўзбекистон Республикаси Конституциясига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш юзасидан тақлифларни шакллантириш ва ташкилий чора-тадбирларни амалга ошириш бўйича Конституциявий комиссиянинг ўтган даврдаги фаолияти юзасидан ахборот берилди.

Таъкидланганидек, мамлакатимиз парламенти учун ортада қолган бир ой давлатимиз ва жамиятимиз ҳаётининг конституциявий-ҳуқуқий асосларини барқарор ривожлантириш ва мустақамлаш, янги Ўзбекистонни бунёд этишга қаратилган жараёнларнинг бошланиши билан боғлиқ муҳим воқеаларга бой бўлди.

Хусусан, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталари Кенгашларининг қўшма қарори билан Конституциявий комиссия тўғрисидаги Низом тасдиқланди, комиссиянинг Тақлифлар билан ишлаш ва Ўймағ ахборот-таҳлил гуруҳлари ҳамда Матбуот хизмати фаолияти йўлга қўйилди.

Конституциявий комиссия иши самардорлигини таъминлаш мақсадида унинг фаолиятига илмий-тадқиқот муассасалари, тегишли вазирлик ва идоралар мутахассислари, соҳа экспертлари кенг жалб қилинди. Энг муҳими, жаҳон давлатларининг конституциявий тажрибаси чуқур ва ҳар томонлама ўрганилди.

Комиссия ҳузурида тузилган Тақлифлар билан ишлаш ва Ўймағ ахборот-таҳлил гуруҳлари томонидан иш 24/7 тартибда йўлга қўйилди, кенг жамоатчиликнинг Конституцияга ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш бўйича тақлифлари турли воситалар орқали кун тун қабул қилинди.

Конституциявий ислохотларни аҳоли орасида кенг тарғиб қилиш мақсадида Конституциявий комиссия аъзолари, депутатлар ва сенаторлар томонидан ҳудудларда қатор учрашувлар ташкил этилди, аҳоли билан тўғридан-тўғри мулоқотлар олиб борилди. Бундай учрашувлар давомида конституциявий ислохотларнинг мазмун-моҳияти ва аҳамияти кенг жамоатчиликка етказилди.

Аҳоли фикрлари ва тақлифларини узвий, ўз вақтида қабул қилиш, умумлаштириш, уларга жавоб қайтаришнинг аниқ механизмлари жорий этилиб, "Meningkonstitutsiyam.uz" электрон платформи, 1341 қисқа рақамли Call-маркази, почта алоқаси, маҳаллалар, халқ депутатлари маҳаллий Кенгашлари, "Telegram" мессенжердаги махсус бот орқали тақлифларни қабул қилиш тизими йўлга қўйилди.

Ўтган даврда аҳоли томонидан келиб тушган тақлифларнинг саномаки қисмини шахсининг шаъни ва қадр-қимматини ҳимоя қилишга доир фикрлар эгалланган. Шу билан бирга, Бош қомусимизда оила институтини ривожлантириш, эзгу инсоний қадриятларимизни асраб-авайлашга қаратилган нормаларни акс эттириш билан боғлиқ тақлифлар ҳам қўнчилиқни ташкил қилмоқда.

Эътиборлиси, бугун халқимиз Бош

«Халқ сўзи».

ДОЛЗАРБ ВАЗИФАЛАР, МУҲИМ ТАШАББУСЛАР ВА АСОСЛИ ТАҚЛИФЛАР

Кеча сиёсий партияларнинг Олий Мажлиси Қонунчилик палатасидаги фракцияларининг йиғилишлари бўлиб ўтди. Уларда мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётига дахлдор бир қатор қонун лойиҳалари қизгин муҳокама қилинди.

Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати — Ўзбекистон Либерал-демократик партияси фракцияси йиғилишида кўриб чиқилган дастлабки ҳужжат — "Электрон тижорат тўғрисида"ги қонун лойиҳаси бўлди.

Таъкидланганидек, ушбу ҳужжат лойиҳасидаги нормалар экспорт салоҳияти ошиши, халқаро ҳамкорлик ва тадбиркорлик ривожланиши, бюрократик тўсиқлар бартараф этилиши, ишбилармонлик муҳити янада яхшиланишига хизмат қилади. Муҳимлар давомда қонун лойиҳасини янада такомиллаштириш, уни пишиқ-пухта ҳолатга келтириш бўйича асосли тақлифлар билдирилиб, лойиҳа депутатлар томонидан қўллаб-қувватланди.

Йиғилишда "Кўчмас мулкка бўлган ҳуқуқларни давлат рўйхатидан ўтказиш тўғрисида"ги қонун лойиҳасининг муҳокама маси ҳам қизгин кечди. Ушбу ҳужжатда соҳага оид тушунчалар, ваколатли органлар, кўчмас мулкка бўлган ҳуқуқларни рўйхатдан ўтказишни ташкил қилиш, низоларни судга ҳал этиш, жавобгарлик ва қафолатлар ўз ифодасини топган.

Фракция аъзолари юқоридагиларни ҳисобга олиб, қонун лойиҳасини маъқуллади. Мажлисида бошқа бир қатор қонун лойиҳалари ҳам кўриб чиқилиб, депутатлар томонидан қўллаб-қувватланди.

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси фракцияси аъзолари "Кўчмас мулкка бўлган ҳуқуқларни давлат рўйхатидан ўтказиш тўғрисида"ги қонун лойиҳасини кўриб чиқди.

Ушбу ҳужжат лойиҳаси билан кўчмас мулкка бўлган ҳуқуқларни давлат рўйхатидан ўтказишга алоқадор қонунларнинг ўзаро мувофиқлаштирилмаган нормалари бартараф этилади ва атамалар, тушунча-

ларнинг бирхиллиги таъминланади. Янги соҳадаги мавжуд тартиботлар, ҳуқуқчи белгиланган ҳужжатлар умумлаштирилиб, тўғридан-тўғри амал қилувчи ягона қонун шаклига келтирилади. Қонун лойиҳасидаги нормалар фракция аъзолари томонидан қизгин муҳокама қилинди ва қўллаб-қувватланди.

Йиғилишда, шунингдек, "Географик объектларнинг номлари тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикасининг Қонунига қўшимчалар ва ўзгартиш киритиш ҳақида"ги қонун лойиҳаси ҳам муҳокама марказида бўлди.

Қонунчиликда географик объектларга ном беришда маҳаллий аҳолининг фикрини ҳисобга олиш белгиланган. Бирок амалдаги қонунда бу тартибни очиб бериш назарда тутилмаган. Шунингдек, маҳаллалар, шохқўча ва кўчалар, майдон, бог ҳамда хиёбонларга Ўзбекистон ва инсоният тарихида чуқур ўз қолдирган шахсларнинг исм-шарифини бериш тартиби аниқ белгиланмаган. Ушбу қонун лойиҳаси билан бундай ноаниқликлар тартибга солинмоқда.

Ҳужжат лойиҳаси фракция аъзолари томонидан маъқулланди. Ҳужжат лойиҳаси фракция аъзолари томонидан маъқулланди.

Таъкидланганидек, қонун лойиҳасидаги нормалар электрон тижоратни ривожлантириш йўналишида ҳуқуқий ва мейёрли-ҳуқуқий базани такомиллаштиришга, юртимизнинг экспорт салоҳиятини ошириш ва электрон тижорат йўналишида халқаро ҳамкорликни ривожлантиришга, соҳадаги бюрократик тўсиқларни бартараф этишга, ишбилармонлик муҳитини яхшилашга, қўшимча иш ўринларини яратишга хизмат қилади. Фракция аъзолари лойиҳадаги ҳар бир модданга алоқадор қонунларнинг ўзаро мувофиқлаштирилмаган нормалари бартараф этилади ва атамалар, тушунча-

Йиғилишда "Географик объектларнинг

номлари тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикасининг Қонунига қўшимчалар ва ўзгартиш киритиш ҳақида"ги қонун лойиҳаси депутатларнинг қизгин муҳокамага сабаб бўлди. Лойиҳадаги нормалар билан географик объектларга ном бериш ва уларнинг номларини ўзгартириш тўғрисидаги тақлифларни тайёрлашда мазкур географик объект жойлашган ҳудудда яшовчи маҳаллий аҳолининг фикрини ҳисобга олиш белгиланмоқда. Қонун лойиҳаси юзасидан депутатлар томонидан берилган саволларга атрафлича жавоблар олинди ва маъқулланди.

Фракция аъзолари "Кўчмас мулкка бўлган ҳуқуқларни давлат рўйхатидан ўтказиш тўғрисида"ги қонун лойиҳасини ҳам муҳокама қилдилар.

Таъкидланганидек, ушбу ҳужжат кўчмас мулкка бўлган ҳуқуқларни давлат рўйхатидан ўтказиш билан боғлиқ бўлган қоидаларнинг ўзаро мувофиқлаштирилмаган нормаларини бартараф этишга, атамалар ва тушунчаларнинг бирхиллигини таъминлашга хизмат қилади.

Савол-жавобга бой бўлган йиғилишда қонун лойиҳаси фракция аъзолари томонидан қўллаб-қувватланди. Йиғилишда кўриб чиқилган масалалар юзасидан фракциянинг тегишли қарори қабул қилинди.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси фракцияси йиғилишида кун тартибидagi дастлабки масала — "Ўзбекистон Республикасининг Оила кодексига ўзгартишлар киритиш тўғрисида"ги қонун лойиҳаси бўлди.

Ушбу қонун лойиҳасига кўра, никоҳ тузиш тартиби аввалгидек, никоҳланувчиларнинг фуқаролик ҳолати долатномаларини қайд этиш органларига ариза берганларидан кейин бир ой ўтган эмас, белгиланган тартибда тиббий кўриқдан ўтган, шахсан уларнинг иштирокида амалга оширилган белгиланмоқда.

Шунингдек, фуқароларга қулайлик яратиш мақсадида қонун лойиҳаси билан никоҳланувчи шахслар тиббий кўриқдан ўтганларидан сўнг исталган кунда никоҳни қайд этиш тартиби белгиланяпти. Лойиҳадаги ҳар бир модда атрофлича муҳока-

ма қилиниб, фракция аъзолари томонидан маъқулланди. Депутатлар йиғилишида кўриб чиқилган бошқа қонун лойиҳаларига ҳам электронат манфаати нуқтаи назаридан муносабат билдиришди.

Кун тартибидagi масалалар юзасидан фракциянинг тегишли қарори қабул қилинди.

Ўзбекистон Экологик партияси фракцияси аъзолари даставвал "Ўзбекистон Республикасининг Оила кодексига ўзгартишлар киритиш тўғрисида"ги қонун лойиҳасини муҳокама қилди.

Ҳужжат лойиҳаси билан никоҳни қайд этишнинг бир ойлик муддати ва уни қисқартриш учун асос бўлувчи ҳолатларни бекор қилиш ҳамда никоҳни никоҳланувчи шахслар мажбурий тиббий кўриқдан ўтганларидан сўнг расмийлаштириш тартибини белгилаш кўзда тутилмоқда. Фракция аъзолари қонун лойиҳасини такомиллаштириш юзасидан тақлифлар бериб, қўллаб-қувватлади.

Шундан сўнг, "Географик объектларнинг номлари тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикасининг Қонунига қўшимчалар ва ўзгартиш киритиш ҳақида"ги қонун лойиҳаси биринчи ўқишда кўриб чиқилди. Мазкур қонун лойиҳаси билан аҳоли пунктларининг тарихий қисмларига (маҳаллалар, шохқўчалар, кўчалар, майдонлар, боглар, хиёбонлар) Ўзбекистон ва инсоният тарихида чуқур из қолдирган шахсларнинг исм-шарифини бериш механизмларини тартибга солиш кўзда тутилган.

Ушбу қонун лойиҳасида географик объектларга ном бериш ва уларнинг номларини ўзгартириш тўғрисидаги тақлифларни тайёрлашда мазкур географик объект жойлашган ҳудудда яшовчи маҳаллий аҳолининг фикрини ҳисобга олиш белгиланяпти.

Йиғилишда қонун лойиҳасини янада такомиллаштириш мақсадида депутатлар томонидан бир қатор тақлиф ҳамда тавсиялар берилди ва маъқулланди.

Раҳим ШЕРҚУЛОВ («Халқ сўзи»).

ТАЛАБАЛАР АСОСИЙ ҚОНУНИМИЗГА КИРИТИЛАЁТГАН ЎЗГАРТИШЛАРНИ ҚўЛЛАБ-ҚУВВАТЛАДИ

Тошкент давлат иқтисодий университетида "Конституциявий ислохотлар — талаба-ёшлар нигоҳида" мавзусида давра суҳбати ташкил этилди.

Давра суҳбати

Унда Олий Мажлис палаталари ҳузуридаги Ёшлар парламенти аъзолари, фаол ёшлар, талабалар ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари қатнашди.

Муҳокамалар жараёнида Конституцияга ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш юза-

Хусусан, инвесторлар учун имтиёزلар ва энгилликларни Асосий Қонунимизда қатъий белгиланган, инсоннинг иқтисодий ҳуқуқларини таъминлашнинг муҳим ва зарур шарти сифатида хусусий мулк дахлсизлиги қафолати ва ҳимояси таъминланганини амалга ошириш каби тақлифлар талаба-ёшлар томонидан қизгин қўллаб-қувватланди.

«Халқ сўзи».

МУНОСИБЛАР САРАЛАНИБ, РАҒБАТЛАНТИРИЛДИ

Президентимиз ташаббуси билан Ўзбекистон қасаба уюшмалари Федерацияси, Дин ишлари бўйича қўмита, Ўзбекистон мусулмонлари идораси ва Ўзбекистон халқаро ислом академияси ҳамкорлигида Ўзбекистон мусулмонлари идораси тасарруфидagi олий ва ўрта махсус диний таълим муассасаларининг талаба-ўқувчилари ўртасида ўтказилган "Ватанин севмоқ йўмондандир!" мавзусидаги иншоолар танловининг республика босқичи ғолиблирини тақдирлашга бағишланган тантанали тадбир бўлиб ўтди.

Танлов

Видеоконференца шаклида ташкил этилиб, мамлакатимизнинг барча ҳудудини қамраб олган мазкур тадбирда марказий студиядан Ўзбекистон Республикаси Президентини маънафатли — Ўзбекистон халқаро ислом академияси ректори Музаффар Комиллов, Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Спикерининг биринчи ўринбосари, академик Акмал Саидов, Дин ишлари бўйича қўмита раиси Содик Ташбеов, Ўзбекистон мусулмонлари идораси раиси, муфтий Нуриддин домла Холиқназаров, танловнинг республика босқичида қатнашган имкониятини қўлга киритган 45 нафар талаба-ўқувчи иштирок этди.

14 — 17 июнь кунлари Тошкент шаҳрида ташкил қилинди. Танловнинг республика босқичида иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритган 45 нафар талаба ва ўқувчи ҳамда уларнинг устозлари пойтахтимизда тантанали равишда қутиб олиниб, Ўзбекистон қасаба уюшмалари Федерацияси тасарруфидagi "Чинобод Плаза" санаторийсига жойлаштирилди. Ушбу масканда иштирокчилар учун барча шарт-шароит яратиб берилди.

уюшмалари Федерациясида "Ватанин севмоқ йўмондандир!" мавзусида ишчи ёшлар нигоҳида қайд этиш жойи, танлов иштирокчилари орасида ўз ижодий ишларини ўзбек, қорақалпоқ, инглиз, француз ва араб тилида ёзган ёшлар ҳам борлиги қувончлидир.

Хусусан, 3-ўринга лойиқ деб топилган уч нафар иштирокчи 3-даражали диплом ва 10 миллион сўмдан пул мукофотлари, 2-ўринни қўлга киритган 2 нафар талаба 2-даражали диплом ва 20 миллион сўмдан пул мукофотлари, мулақ ғолиблиқни қўлга киритиб 1-ўринни забт этган иштирокчига 1-даражали диплом ва 30 миллион сўм пул мукофоти топширилди.

Халқ сўзи Народное слово. МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши.

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ. 2020 йил 25 мартда Ўзбекистон Республикаси Президентини Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буортма Г — 648. 30 259 нусхада босилди, ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Баҳоси келишилган нархда.

Манзиллимиз: 100000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилик кўчаси, 32-уй. Манзиллимиз: 100000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилик кўчаси, 32-уй. Назоратчи муҳаррир — Н. Остонов. Муасхих — С. Исломов. «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонаси. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41. ЎЗА якуни — 00.15 Топширилди — 00.55 1 2 3 4 5 6